

PREMOGOVNIK
VELENJE

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE IN POVEZANIH DRUŽB

November 2008

10

števila

Izhaja od leta 1953

55 LET

Prvič v živo slika iz jame

stran 4

Prenovljeni VTIS

stran 6

Uspeh je prineslo dobro sodelovanje več strok

stran 8

Delo v Premogovniku Velenje je vrednota

stran 18

Prvič v živo slika iz jame

stran 4

Prenovljeni VTIS

stran 6

50 let Šolskega centra Velenje

stran 28

V telovadnicah je živahno

stran 36

VSEBINA

- 4 | Prvič v živo slika iz jame
- 6 | Prenovljeni VTIS
- 8 | Uspeh je prineslo dobro sodelovanje več strok
- 9 | Skupna reševalna vaja
- 10 | Joyev transporter nastaja na Kitajskem
- 11 | Vrhunska japonska tehnologija pri nas?
- 12 | Ogrevanje z geosondami
- 13 | Delovni obisk v Srbiji
- 14 | Dober nadzor – ključ varčne rabe energije
- 16 | Na 12. SKOJ-u o odgovornosti v komuniciranju
- 17 | S pol odstotka lahko spremenite življenje
- 18 | Delo v Premogovniku Velenje je vrednota
- 19 | Kamor pridemo, smo dobrodošli!
- 20 | Na obisku: Boris Rednak
- 22 | RGP dela na Koroškem, pod Peco
- 23 | Avtokamp Jezero in Velenje nagrajena
- 24 | ERICo pripravil mednarodni posvet o srnjadi
- 26 | »Muzejska« zlata poroka zakoncev Potrč
- 27 | Veseli december v muzeju premogovništva
- 28 | 50 let Šolskega centra Velenje
- 30 | Za vas in za nas posadili drevesa
- 32 | Zdravje
- 34 | Potopis
- 36 | V telovadnicah je živahno
- 38 | V spomin Rudiju Ahčanu
- 43 | Nagradna križanka Golte

MED NARAVO IN TEHNOLOGIJO

Narava še vedno kroji naše delo. Zagotovo lahko trdimo, da že zelo dobro poznamo njene zakonitosti in pasti in da jo znamo obvladovati. Še vedno pa je včasih korak pred nami, nas preseneti, kajti nemogoče je tako podrobno preiskati in upoštevati vse naravne zakonitosti, da bi bilo naše delo enostavnejše.

Mnogi nenačrtovani dogodki so se letos združili domala na treh delujočih odkopih, posebej veliko jih je na plošči Y v jami Pesje. Odkopa v jami Preloge sta po začetnih težavah sedaj v dobri kondiciji, vendar pa je skupni primanjkljaj odkopanega premoga glede na načrtovano količino za letošnje leto zelo velik. Zato smo se odločili, da bo proizvodnja delala vse sobote do konca leta, delovni koledar v decembru bo spremenjen, sprejeli smo več organizacijskih sprememb. Izredno zahtevno delo in večja obremenjenost zaposlenih v jami se, žal, odraža tudi v večjem številu nezgod in v tem pogledu bo letošnje leto slabše kot lansko.

Kljub vsemu zapisanemu ali pa prav zato je izredno pomemben stalni razvoj tehnologij, prilagojenih našemu sloju in njegovim naravnim danostim, kajti v svetu ni kompatibilnih tehnoloških rešitev, ki bi jih preprosto prenesli k nam. Kolikor smo si ogledali premogovnikov po svetu, upam trditi, da so si premogovniki na Kitajskem, v Avstraliji, Afriki, Ameriki med seboj podobni, nobeden pa ni podoben našemu.

Posebnost našega premogovega sloja je njegova debelina. V tem sloju so medsebojni vplivi posameznih odkopov in pripravnih delovišč nujno zlo, ob tem pa delamo v premogu in drugih hribinah, ki so zelo mehki materiali in slabe nosilnosti. Specifične naravne razmere sloja v naši jami zahtevajo specifično opremo in prilagoditev tehnologije pri izdelavi objektov, pripravi odkopov in odkopavanja.

Tehnološki razvoj je zato nujen: sledimo razvojnim rešitvam, ki jih ponuja trg, in jih s prilagoditvami skušamo vkomponirati v naše razmere. Vsa znanja in izkušnje, ki smo jih na teh področjih v zelo zahtevnih naravnih razmerah nabirali dolga leta, pa lahko sedaj uspešno tržimo.

Zadnji razvojni dosežek je uvedba optičnega omrežja v jamo. Je posledica tudi tega, da izredno velika količina podatkov, katerih prenos optični kabli omogočajo, postaja standard na nekaterih delih odkopne opreme – kombajni, krmilni sistemi, varnostno-informacijski sistemi. Če hočemo slediti uporabi te tehnike, moramo temu prilagajati tudi infrastrukturo.

Zato tudi novembrski videoprenos iz jame ni bil zgolj modna muha, ampak vizuelni prikaz razvoja tehnologije, ki mu je treba slediti, da lahko sodobno opremo sploh uporabljamo, pa tudi iz varnostnega vidika, saj omogoča pretok večjih količin informacij, ki jih potrebujemo, v krajšem času.

Mag. Marjan Kolenc, glavni tehnični vodja

Časopis Premogovnika Velenje
in povezanih družb,
november 2008, številka 10
IZDAJATELJ
Premogovnik Velenje

UREDNIŠTVO

Glavna in odgovorna urednica:
Diana Janežič
Novinarka in lektorica:
Dragica Marinšek
Naslov: Uredništvo Rudarja,
Partizanska 78, 3320 Velenje,
tel. 03/899-63-96, fax. 03/5869-
131
e-pošta: diana.janezic@rlv.si

UREDNIŠKI ODBOR

Tadeja Mravljak Jegrišnik, predsednica, Diana Janežič, glavna in odgovorna urednica, Dragica Marinšek, lektorica, Ivo Hans Avberšek, oblikovalec, Pavel Skornšek, Proizvodnja, Branko Mlinšek, svet delavcev, Tomo Lipnik, sindikat, Helena Šumah, HTZ Velenje IP

OBLIKOVANJE

Ivo Hans Avberšek,
Studio HTZ IP, d. o. o., Velenje
e-pošta: ivo.avbersek@rlv.si

TRŽENJE OGLASOV

Studio HTZ IP, d. o. o., Velenje
kontakt: David Koren, tel.
03/5871-774, GSM 051-301-
634,
e-pošta: david.koren@rlv.si;

TISK

Eurograf, d. o. o., Velenje

NAKLADA

4000 izvodov
Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v Skupini Premogovnik Velenje in člani Kluba upokojencev Premogovnika Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %. Poštnina plačana pri pošti 3320.

NASLOVNICA:

Videoprenos z odkopa G2/B
foto Hans

PRVIČ V ŽIVO SLIKA IZ JAME

To, kar smo za 12. november napovedovali v vseh medijih, se je ob 10. uri tudi zelo uspešno zgodilo. Na naši spletni strani smo lahko v živo spremljali odkopavanje premoga na odkopu G2/B.

Reportažo z odkopa je pripravila Alenka Žumbar Klopčič, novinarka portala Energetika.NET, s katerim smo tudi sodelovali pri pripravi tega dogodka – po naših podatkih je prvič na svetu potekal prenos z jamskega odkopa neposredno v internetni medijski prostor. Njeni sogovorniki so bili glavni tehnični vodja mag. Marjan Kolenc, gospodar odkopa Andrej Rajh in vodja tehnološke priprave dela Anton Kotnik.

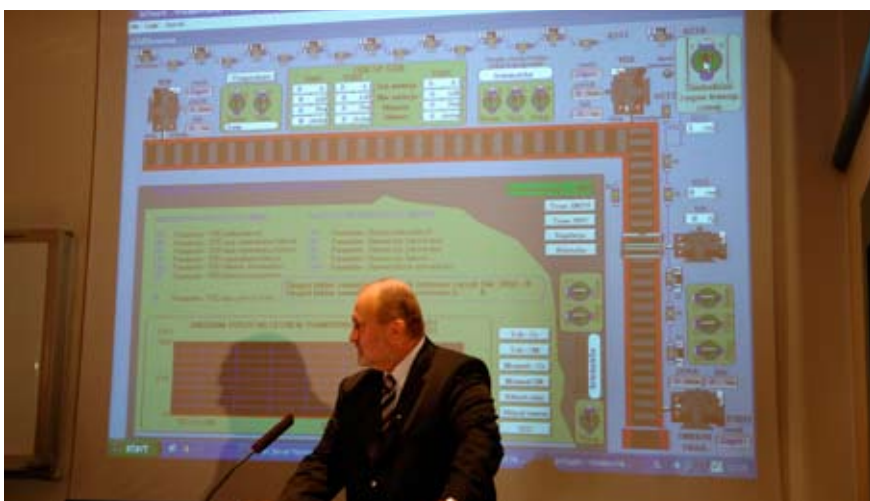
Dogodek smo lahko spremljali tudi v Zeleni dvorani, kjer je zbranim sodelavcem in predstavnikom medijev direktor dr. Milan Medved pojasnil, zakaj je bila sreda zgodovinski dan: najprej zaradi delovanja 210-metrskega odkopa in nato zaradi uspešne izvedbe prenosa slike in zvoka iz jame

prek optičnega omrežja na površino. Kot je dejal direktor, 210-metrski odkop prinaša v naš proizvodni proces velike možnosti racionalizacij. **Dr. Medved:** »Te bodo svoje prednosti pokazale že v prihodnjem letu in kasneje, do leta 2050, do koder sedaj načrtujemo odkopavanje v Šaleški dolini. Ocenjujemo, da imamo še 163 milijonov ton skupnih zalog premoga, od katerih je okoli 120 milijonov ton odkopnih zalog. Zato bo načrtovani blok 6 v TEŠ edini energetski objekt v Sloveniji, ki ima energent zagotovljen do konca svoje življenjske dobe. Odkopavanje na dolžini 210 metrov pomeni pomembno prelomnico predvsem zaradi dolgoročnega zagotavljanja potrebnih količin konkurenčnega premoga, zmanjšanja odkopnih izgub

in optimizacije tehnološkega procesa pridobivanja premoga.«

Delovanje 210-metrskega odkopa je po direktorjevih besedah tudi dokaz večšin in znanja velenjskih strokovnjakov vseh strok, ki so takšen odkop načrtovali, izvedli in ga bodo znali upravljati.

»S tem in z videoprenosom odkopavanja premoga prek optičnega omrežja na površino dokazujemo, da Premogovnik Velenje ostaja med najsodobnejše opremljenimi premogovniki s podzemnim pridobivanjem premoga v Evropi in svetu,« je poudaril direktor in se zahvalil sodelavcem z elektro strojnega področja, ki so poskrbeli za izvedbo prenosa, ter s proizvodnega področja, ki bodo optični prenos podatkov koristno uporabljali.

Zgoraj snemalna ekipa od leve Teo Šlehta, Anton Kotnik, Simon Mravljak in Danijel Šibanc, spodaj direktor, ki je v Zeleni dvorani pognal odkop G2/B.

PRELONOMNI G2/B

120-metrski odkop G2/B predstavlja pomemben razvojni korak. V dokaj zahtevnih geotehničnih razmerah prinaša 15- do 20-odstotno izboljšanje izkoristkov pri rudarjenju; delo sicer obvladuje številčno enaka ekipa, a ob velikih racionalizacijah pri pripravi prostorov, saj je potrebno izdelati 1.600 metrov etažnih prog manj. V našem premogovniku uporabljamo za odkopavanje Velenjsko odkopno metodo, ki je mednarodno priznana in tudi že deset let patentirana – gre za visokoproduktivno odkopno metodo širokočelnega pridobivanja v debelih slojih premoga. Kot pravi direktor, nas skuša konkurenca dohiti, toda v velenjskem premogovniku delujemo v zelo specifičnem prostoru enovitega zelo debelega lignitnega sloja maksimalne debeline 170 metrov. Druge je ta sloj debel le 40 do

50 metrov, pri črnih premogih le 2 do 3 metre pa tudi manj. Delež tako pridobljenega premoga je v stalnem porastu in se bo še povečal, ko bo zaključeno odkopavanje v južnem krilu jame Preloge. Načrtovana proizvodnja na odkopu G2/B je okrog 7000 ton na dan.

Dr. Medved: »Vloga premoga bo v tem stoletju pomembna v energetske oskrbi človeštva, vloga domačega premoga pa bo prav v JV evropski regiji, v katero spada tudi Slovenija, in v EU nasploh še pomembnejša. Povpraševanje po energiji bistveno presega ponudbo in zato je domači premog velik garant za kvalitetno, zanesljivo in varno oskrbo potrošnikov z električno energijo.

Ne promoviramo premoga kot najboljšega energenta, ki bo rešil vse energetske težave – nasprotno, zavedamo se njegovih slabosti, a hkrati

pomena za energetske oskrbo in to tudi v Sloveniji. Slovenija ima zelo uravnoteženo ponudbo energetskih virov – po tretjino električne energije pridobimo iz vodnih virov, premoga in jedrske elektrarne.

Nove tehnologije pridobivanja premoga in zajemanja CO₂ bodo uporabne za komercialno izkoriščanje premoga šele po letu 2020 – tako kažejo vse raziskave.

Do takrat sta pred energetiki dve nalogi: modernizacija in obnova starih energetskih objektov, da bodo učinkoviti in okoljsko sprejemljivi, pri pridobivanju premoga pa moramo povečati humanizacijo dela, varnost pri delu in ekonomsko učinkovitost. Premogovnik Velenje napreduje v tej smeri.«

BAKRENO OMREŽJE ZAMENJALO OPTIČNO

Tudi montaža optičnega omrežja, s katero smo v jami začeli lani, je pomemben razvojni korak. 12. decembra 2007 smo tako že prenesli prve podatke avtomatizacijskega sistema za upravljanje transporterjev z odkopa G2/A v jami Preloge po optičnem omrežju na površino, 10. oktobra letos pa smo testno z odkopa G2/B prvič prenesli v živo tudi zvok in sliko prek optičnega omrežja iz jame na površino.

Z izgradnjo novega jamskega optičnega omrežja želimo v čim večji meri nadomestiti bakreno jamsko omrežje in zagotoviti prenos vseh podatkov iz jame na površino po optičnem jamskem omrežju tako za obstoječe sisteme in naprave kot tudi v prihodnosti vgrajene nove sisteme in naprave (spremljanje črtne kode v jami, novega varnostnega in tehnološkega nadzornega sistema, IP telekomunikacij, Omron in ostalih krmilnikov ...).

Prednosti optičnih vlaken so dolge prenosne poti (100 km in več brez ojačevalnikov), nizko dušenje, neobčutljivost na elektromagnetne in druge zunanje motnje, velika pasovna širina, teža, varnost ... Skupna dolžina uporabljenega optičnega kabla je 12.500 metrov. Posnetek z odkopa G2B si lahko ogledate na portalu www.energetika.net in na našem spletnem naslovu www.rlv.si.

Diana Janežič, foto Hans

PRENOVLJENI VTIS

V zadnjih treh mesecih potekajo v prostorih Varnostno-tehnološkega informacijskega sistema (VTIS) posodobitve, ki so nujno potrebne za nemoteno delovanje sistema in delo dežurnega osebja Premogovnika Velenje. Zaradi dotrajane opreme, ki ni več zagotavljala nemotenega delovanja, smo bili prisiljeni k posodobitvi ključnih delov opreme informacijskega sistema – stenskega prikazovalnika, serverskega dela in pristopa v prostore VTIS-a.

Boštjan Salmič, sistemski inženir

Smarti – kontrola vstopa v prostore VTIS-a

Posodobitve smo se lotili v dveh delih, in sicer z nakupom novega stenskega prikazovalnika Planar Systems, ki je vodilno podjetje za izdelavo stenskih prikazovalnikov za kontrolno-nadzorne sobe, ter z nakupom visokozmogljivega strežniško-podatkovnega sistema HP BladeSystem C-Class, ki nam bo zagotavljal neprekinjeno razpoložljivost vseh pomembnih podatkov, ki smo jih dolžni po poslovniku arhivirati vsaj eno leto.

Strežniški sistem Blade System center omogoča večjo uporabnost in modularni pristop. Veliko prednost sistema Blade gre pripisati edinstveni fizični obliki, enotnemu napajanju in kablom prek integriranega ohišja. Ni več potrebe po tipkovnici, zaslonu in miški, ker vsa administracija poteka prek spletnega grafičnega vmesnika.

Za postavitev novega serverskega dela v VTIS-u je uporabljeno HP BLc7000 ohišje, ki omogoča vgradnjo do 16 rezin, možnost priklju-

čitve dveh neodvisnih napajanj ter popolno redundančno medsebojno povezavo rezin znotraj ohišja, kar pripomore k stabilnosti sistema.

V ohišje HP BLc7000 so integrirane tri strežniške rezine tipa ProLiant BL480c server blade, vsaka z dvema procesorjema Intel Xeon dualcore 2,66GHz, dodatnim procesorjem 14 GB rama, dvema 146 GB diskoma hot-plug SCSI, dvema dvoportnima optičnima in eno štiriportno ethernet G-kartico ter dodatnim predpomnilnikom za disk krmilnik.

Na dveh rezinah sta nameščena operacijski sistem Windows server 2008 in sistem VMware ESX ent. licenca ter enkrat virtual center. ESX VMware tehnologija je namenjena virtualizaciji strežniškega okolja, ki učinkovito uporablja strojno opremo.

Ti dve rezini sta namenjeni za izdelavo virtualnih računalnikov, s katerimi bomo s pomočjo vmesnikov RS232 na TCP/IP nadomestili sedanje procesne računalnike, ki za komunikacijo s krmilnimi sistemi v jami še uporabljajo

jo RS232 protokol. Povezava s krmilniki v jami že poteka po optičnih kabljih in bo v prihodnje še bolj razvita, omogoča pa nam uporabo virtualnih računalnikov in s tem velik prihranek tako pri prostoru kot pri denarju.

Tretja strežniška rezina je zaradi varnosti in zanesljivosti podatkov uporabljena za InSQL (programski paket), prek katerega vse podatke, ki jih zajemamo s pomočjo varnostno-tehnološkega informacijskega sistema, vpisujemo v SQL bazo podatkov, kjer so na voljo vsem uporabnikom prek intranetne strani Vtisnet.

Vse tri strežniške rezine imajo skupni centralni diskovni sistem HP StorageWorks MSA2000 z 12 x 300 GB diski v RAID sistemu, ki zagotavlja dovolj diskovnega prostora ter veliko zanesljivost dostopa do podatkov. Princip virtualizacije diskovnih kapacitet deluje tako, da poveže celotno kapaciteto sistema v navidezni sklop in tako odstrani fizične meje med okoljem za shranjevanje in strežniki.

Nov serverski del BLADE

Vsi podatki, ki se shranjujejo v VTIS-u na diskovne pogone, se shranjujejo tudi na sistem tračnega arhiviranja podatkov, za kar imamo namenjen sistem HP Ultrium920 Tape autoloader. Sistem omogoča zapisovanje shranjenih podatkov na podatkovne kasete, kapacitete 800 GB RW, s čimer zadovoljimo zakonsko predpisano shranjevanje podatkov za obdobje enega leta. Podatkovne kasete shranjujemo v ognjevarni omari.

NOVI STENSKI PRIKAZOVALNIKI

Druga novost, ki smo jo bili primorani izvesti zaradi dotrajanosti sistema in visokih stroškov vzdrževanja, je bila menjava stenskega prikazovalnika – videowall. Star sistem s štirimi prikazovalniki smo zamenjali s sistemom šestih LCD monitorjev

Novi stenski prikazovalniki PLANAR

podjetja Planar, diagonale 144 cm in resolucije 1920 x 1080 p, kar nam omogoča prikaz slik in videa v HD tehniki.

Gre za zelo zmogljive monitorje, ki so narejeni posebej za potrebe kontrolno-nadzornih sob, kjer je potreben 24-urni nadzor in s tem neprekinjeno delovanje monitorjev. Monitorji imajo analogni vhod VGA (640 x 480 do 1920 x 1080 p), DSUB 15 in DVI-D z »loop-through« funkcijo ter video vhode tipa kompozit, komponent, s-video in SDI. Monitorji imajo vgrajeno tipalo osvetlitve, kar pomeni, da lahko samodejno uravnavajo osvetlitev monitorja glede na osvetlitev okolice. Vsi monitorji so med seboj povezani prek ImageMasterjev, to so grafične postaje, ki omogočajo različne postavitve slik na stenskem prikazovalniku.

Med novostmi je tudi videonadzorna enota Smarti, ki je namenjena za kontrolo vstopa v prostore VTIS-a. Zaradi čedalje večjega pomena varnosti varnostnih podatkov ter priprave na sprejetje standarda ISO 27001 smo se odločili za varovanje prostorov VTIS-a. Gre za visoko zmogljivo kontrolno enoto, ki pooblaščenim osebam omogoča vstop na podlagi določene kode, hkrati pa omogoča dostop na podlagi prepoznavanja govora ali obraza, vendar teh možnosti zaradi varovanja osebnih podatkov zaenkrat še ne uporabljamo. Z vsemi novostmi postavljamo informacijski sistem na zavidljiv nivo varnosti, stabilnosti in uporabnosti, z zamenjavo tudi jamskega dela informacijskega sistema v bližnji prihodnosti pa v visoko tehnološko celoto.

Boštjan Salmič

STRATEŠKA ENERGETSKA KONFERENCA ZA ZAHODNI BALKAN

V Portorožu je bila v organizaciji edinega slovensko-angleškega časopisa The Slovenia Times in portala, namenjenega novicam s področja energetike, Energetika.NET, med 6. in 7. novembrom Strateška energetska konferenca za Zahodni Balkan.

Nameni konference so bili pregled stanja in položaja energetskega sektorja v omenjeni regiji, predstavitev ključnih projektov (South Stream, Nabucco, PEOP, Gas ring itd.) in identifikacije investicijskih priložnosti posameznih držav zahodno-balkanskega trga.

Na konferenci je z referatom na temo uporabe novih tehnologij pri pridobivanju premoga v JV Evropi (Coal richness in the SEE region – a potential new technologies) sodeloval tudi direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved.

USPEH JE PRINESLO DOBRO SODELOVANJE VEČ STROK

3. novembra je direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved v Vili Široko sprejel ekipo rudarjev – strojnikov in ključavničarjev, ki so uspešno zaključili dela v tuzelskem rudniku Mramor v Bosni in Hercegovini. Pri projektu je šlo za celovito rešitev prenosa znanja ter za zagon nove proizvodnje oz. vpeljavo nove tehnologije v rudniku Mramor v okviru tuzelskih rudnikov Kreka.

Montaža opreme v jami Mramor se je pričela 13. avgusta 2008, z mehaniziranim odkopom pa smo pričeli konec septembra.

Na sprejemu je **dr. Milan Medved** poudaril, da je »projekt izredno pomemben tako za Premogovnik Velenje, ki širi svojo dejavnost na trge JV Evrope, kot tudi za bosansko rudarstvo – tako z ekonomičnega vidika kot tudi z vidika humanizacije delovnih procesov ter varstva pri delu.«

Ob tem se je direktor zahvalil še ekipi sodelavcev iz hčerinske družbe HTZ Velenje, ki so skrbeli za organizacijo, ter strokovnim in operativnim sodelavcem, ki so poskrbeli, da je bil projekt uspešno izpeljan, saj so kapaciteto proizvodnje 1050

ton/dan – to je bila obveza iz mednarodnega tenderja, ki jo je bilo potrebno doseči v 25 delovnih dneh, dosegli celo 5 dni pred rokom. Zelo pomemben je tudi podatek, da se v času poskusnega obratovanja odkopa na delovišču ni pripetila nobena delovna nezgoda.

Dr. Medved: »Brez dobrega sodelovanja strokovnjakov različnih strok in ravni izobrazbe iz obeh družb – rudarjev, strojnikov, elektrikarjev, projektantov, tehnologov, operativnih vodij – pri tem projektu ne bi mogli govoriti o uspešnosti.

Projekt Mramor je bil uspešen s poslovnega, tehničnega, proizvodnega in strateškega vidika. Združil je veliko strokovnega in operativnega znanja, zbranega v Premogovniku

Velenje in HTZ Velenje, izkušenj z naših odkopnih delovišč in delavnic pa tudi novosti. Predvsem pa je bilo treba vse to v novem delovnem okolju dobro uporabiti oziroma prilagoditi.«

Začetne korake pri prodaji znanja na trg JV Evrope je Premogovnik Velenje naredil pred dobrimi desetimi leti – navezava stikov s srbskim premogovnikom Soko, predaja odkopne opreme premogovniku v Zenici v okviru slovenske pomoči BiH po vojni, tako celovitega projekta, kot je Mramor, pa še ni izvajal. Ta projekt bo dobra referenca pri nadaljnjem prodiranju v države bivše Jugoslavije, kjer je ime Premogovnika Velenje dobra blagovna znamka.

Diana Janežič

SKUPNA REŠEVALNA VAJA

V petek, 14. novembra, je bila v Hrastniku skupna reševalna vaja rudarskih reševalnih služb. Sodelovale so ekipe iz Zasavja, Velenja in Lendave. Velenjski premogovnik je zastopalo 5 reševalcev, ki jih je vodil Simon Dobaj.

Ekipa rudarskih reševalcev iz velenjskega premogovnika

Predpostavka vaje je bil porušen strop v prezračevalnem jašku hrastniškega premogovnika. V nesreči so bili trije rudarji poškodovani, eden lažje in dva huje, zaradi koncentracije nevarnih plinov pa so bila ogrožena življe-

nja celotne jamske izmene. Naloga velenjskih reševalcev je bila vzpostavitev separatnega zračenja. Po oceni vodje Službe za varstvo pri delu Premogovnika Velenje mag. Bogdana Makovška so naši reševalci

svojo nalogo dobro opravili, celotno vajo pa je kot uspešno ocenil tudi glavni rudarski inšpektor Anton Platininc.

V Sloveniji so le še tri aktivne rudarske reševalne čete, kot opazovalci pa so se vaje udeležili tudi predstavniki rudnikov v zapiranju – Mežice, Idrije in Senovega. Prihodnje leto bo organizator skupne vaje reševalnih služb Premogovnik Velenje.

Dan pred vajo je bil v Rimskih Toplicah posvet rudarskih reševalcev Slovenije, na katerem so naši sodelavci sodelovali s tremi referati. Glavni tehnični vodja mag. Marjan Kolenc je predstavil uvajanje izolacijskega dihalnega aparata BG4, Aleksander Grudnik komunikacijske naprave in zveze v jami Premogovnika Velenje za reševalce in druge zaposlene, Boris Potrč pa opremo za prvo pomoč v Premogovniku Velenje.

RAZMERE SE NORMALIZIRAJO

Vodja področja proizvodnja in glavni tehnični vodja **mag. Marjan Kolenc** je komentiral odkopavanje premoga in razmere v jami: »Razmere na vseh treh odkopih so zahtevne. Na odkopu Y se nadaljujejo težave, ki so se začele v juliju, medtem ko so se razmere na drugih dveh

odkopih v jami Preloge izboljšale. Odkopna fronta je dogovorjena in usklajena sedaj tako, da se bomo do konca leta čim bolj približali za letos načrtovanemu odkopu premoga in s tem na eni strani zagotavljali nemoteno oskrbo TEŠ s premogom, na drugi strani pa pozitivno vplivali na poslovni izid. Delo naj bi normalno steklo tudi v začetku leta 2009. Na plošči Y bodo še do sredine decembra potekala dela pri reševanju odkopne opreme, zatem bomo

začeli z demontažo dela odkopne opreme, skrajšani del čela pa naj bi nato normalno napredoval. Zaradi izredno zahtevnega dela, večje obremenjenosti zaposlenih v jami ter del, ki niso običajna za normalen delovnih proces, žal, beležimo večje število nezgod in v tem pogledu bo letošnje leto slabše kot lansko. Najpogostejše nezgode pri delu so posledice padcev premoga s stropa, stisnitev, poškodb pri premikanju težke odkopne opreme.«

PROIZVODNJA OKTOBER 2008

odkop	načrtovano	doseženo	+/-	%	ton na dan
G2/B	44.200	42.263	-1.937	95,62	1.626
PLOŠČA Y	156.000	67.974	-88.026	43,57	2.614
- 120/A	221.000	207.794	-13.206	94,02	7.992
Proizvodnja	421.200	318.031	-103.169	75,51	12.232
Priprave	20.800	19.212	-1.579	92,41	739
Skupaj PV	442.000	337.252	-104.748	76,30	12.971

JOYEV TRANSPORTER NASTAJA NA KITAJSKEM

Na povabilo našega poslovnega partnerja Joy so trije naši sodelavci v začetku novembra obiskali tovarno Joy v Tienjingu in premogovnik Datong na Kitajskem. Poslovnega obiska so se v spremstvu predstavnika družbe Joy udeležili mag. Bojan Lajlar, vodja Tehničnih služb, Pavel Skornšek, vodja Vzdrževanja, in Dušan Čižmek, vodja Priprave dela.

Rudarji čakajo na izmeno pred vhodom k izvažalnemu stroju premogovnika Datong 1.

V garderobi premogovnika Datong 1, z leve Pavle Skornšek in Dušan Čižmek, skrajno desno mag. Bojan Lajlar

Prvi del poti na Kitajsko je bil namenjen obisku rudarske družbe Datong Mining Company v mestu Datong, 400 km severno od Pekinga. To je druga največja rudarska družba na Kitajskem. Združuje šestnajst premogovnikov, ki na leto skupno pridobijo 110 milijonov črnega premoga, kakovosti med 16 in 18 GJ/kg. Obiskali so jamo premogovnika Datong 1 in si ogledali proizvodnjo na širokem čelu, kjer pridobivajo premog tako kot pri nas iz nadkopenega dela odkopa. Sloj premoga je debel 7 metrov. Režejo ga okoli 3,2 metra, ostalo točijjo za sekcijami. Na odkopu sta dva transporterja. Drugi del njihovega obiska je vsebo-

val ogled proizvodnih obratov podjetja Joy China v Tienjingu, ki leži 200 km jugovzhodno od Pekinga in je pravzaprav pekinško pristanišče. V njem je prostocarinska cona, v kateri imajo vse velike svetovne družbe svoje proizvodne obrate in skladišča.

Joy ima v tej coni obrat, v katerem izdelujejo žlebove odkopnih transporterjev, postavljajo pa še velik obrat za izdelovanje reduktorjev za stroje za površinsko pridobivanje premoga. »V tej tovarni bodo izdelali tudi žlebove za transporter, ki bo Premogovniku Velenje dobavljen sredi decembra letos in je sestavni del odkopne opreme za odkop -50/

A v jami Pesje, ki bo začel delovati v začetku februarja prihodnje leto.

Decembra naj bi v omenjeni tovarni tudi opravili tehnični prevzem transporterja. 70 odstotkov jeklenege dela transporterja bo izdelanega na Kitajskem in tokrat sta nam bila predstavljena proizvodni proces in sistem kontrole kvalitete,« je pojasnil **Dušan Čižmek**.

V osmih dneh bivanja na Kitajskem so si med drugim ogledali tudi Peking, Prepovedano mesto in Kitajski zid, zato je Dušan Čižmek dodal nekaj splošnih vtisov s Kitajske: »Peking je svetovna metropola, moderno, urejeno in čisto mesto, le zrak v njem ni »užiten«. Ob jasnem dnevu

se skozi mesto vleče rumeni smog.

Kitajska me je prijetno presenetila. V središčih, ki smo jih spoznali, je tehnologija na visokem nivoju, zaposleni usposobljeni. Zavedam pa se, da je to le delna slika Kitajske.

Prav tako je bilo med ogledom premogovnika. Pri nas največkrat slišimo za kitajske premogovnike, ko se zgodi huda nesreča z več mrtvimi. Velika razlika pa je med premogovniki, ki so v privatni lasti in tistimi v državni. Premogovniška družba Datong je v državni lasti. Varnost je bila na visoki ravni; ne morem reči, da je tako kot pri nas, vendar smo se počutili varno.

Zanimivo je še to, da je bila pred leti družba Datong prva

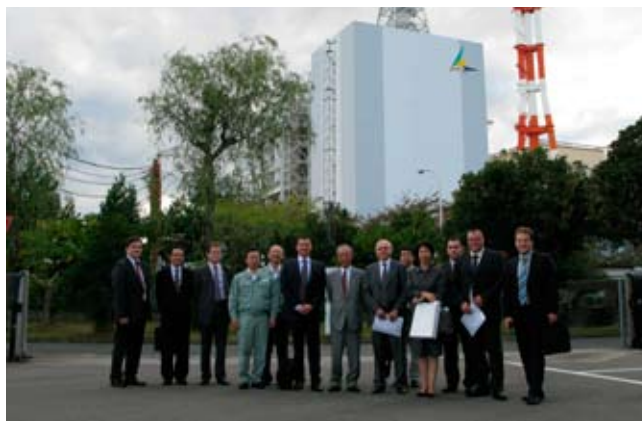
na svetu, sedaj pa jo je prehitela družba Shengdu, ki pridobi okoli 140 milijonov ton premoga na leto. Datong je pripravil razvojni načrt, po katerem naj bi se s sedanjih 16 razširil na 30 premogovnikov in povečal proizvodnjo prek 200 milijonov ton premoga na leto. V ta namen so zgradili celo mesto za rudarje in druge zaposlene z družinami, in sicer za 350.000 ljudi! Skozi to mesto, ki je še prazno, vendar popolnoma urejeno, smo se peljali. Tudi to veliko pove o dimenzijah in delovanju Kitajske,« je sklenil Čižmek.

Diana Janežič

VRHUNSKA JAPONSKA TEHNOLOGIJA PRI NAS?

Delegacija HSE pri slovenskem veleposlaniku Miranu Čupkoviču Skenderju (tretji z leve).

Z japonskimi gostitelji pred termoelektrarno

Konec oktobra je delegacija predstavnikov HSE obiskala Japonsko. V njej so bili predstavniki TE Šoštanj, TE Trbovlje, HSE in Premogovnika Velenje, ki ga je zastopal vodja Tehničnih služb mag. Bojan Lajlar. Obisk je soorganiziral slovenski veleposlanik na Japonskem Miran Čupkovič Skender in se jim tudi pridružil pri ogledih.

Obiskali so 250-megavatni blok termoelektrarne Kawada, ki deluje na uplinjeni premog. To je najsodobnejša tehnologija, ki jo v svetu uporabljajo samo Japonci. S to tehnologijo izboljšajo izkoristek premoga za 20 odstotkov, hkrati pa s pripravo plina zmanjšajo emisije CO2 prav tako za okoli 20 odstotkov. CO2 namreč ne spuščajo v zrak, temveč ga skladiščijo pod zemljo, in sicer skozi vrtno v morju.

Termoelektrarna je do sedaj opravila prvih 2.000 obratovnih ur, ki so bile zelo uspešne.

Drugi del obiska so opravili v tovarni Mitsubishi Heavy

Industries v Takasagu, kjer izdelujejo turbine za elektrarne in so med drugim dobavili turbino za črpalno elektrarno Avče. Za nadaljnje sodelovanje s Slovenijo se zelo zanimajo. Najdlje so z dogovori o poslovnem sodelovanju s TE Trbovlje. Dosedanja izmenjava obiskov predstavnikov TET in Mitsubishija je potrdila resne namene za izgradnjo novega objekta na lokaciji sedanjih blokov TET ob Savi.

Kot je povedal **mag. Bojan Lajlar**, je interes Premogovnika Velenje v spoznavanju tehnologij, ki povečujejo izkoristek premoga oziroma omogočajo shranjevanje CO2. V vseh udeležencih je obisk Japonske pustil močne občutke. Navdušili so jih izredno visoka tehnologija, natančnost, pristop in odnos do dela, hkrati pa zelo prijazen in ugleden pristop do gostov.

dj

OGREVANJE Z GEOSONDAMI

Društvo inženirjev in tehnikov Premogovnika Velenje je 12. novembra pripravilo jesensko ekskurzijo. Letos so zanjo izbrali ogled vgradnje geosond in izdelave pilotov na delovišču v Pesnici pri Mariboru.

Na gradbišču je člane DIT sprejel vodja projekta Branko Medved Mlakar iz podjetja Minerva. Kot je povedal, na gradbišču novega poslovno-trgovskega centra potekata dve deli hkrati: sistem globokega temeljenja z izdelavo armiranobetonskih pilotov in vrtanje za vgradnjo geosond. Slednje je obiskovalce tudi najbolj zanimalo, prav tako pa so bili zanimivi tudi podatki, ki smo jih izvedeli.

Najprej razlaga sistema izrabe geotermalne energije z geosondami. Gre za sistem z vertikalnim zemeljskim kolektorjem, ki ga tvorita zemeljska vrtina z vstavljenjo geosondo in toplotna črpalka. Vertikalni zemeljski kolektor je toplotni prenosnik, sestavljen iz cevi in vstavljen v vertikalno vrtino. V kolektorju kroži delovni medij, ki hladi okoliško kamenino. V notranjosti kamenin se medij segreje in se po vzporedni cevi segret vrača na površje, kjer mu toplotna črpalka odvzame del toplote.

Geosonde polagajo v zemljo na globini 50 do največ 150 m. Kot material za izdelavo sonde se uporablja polietilen, ki zagotavlja dobro izmenjavo toplote in je odporen na tlak, vlago, glodalce in mikroorganizme. Število in globina vrtin sta odvisna od toplotnih potreb objekta in moči vgrajene toplotne črpalke.

Pri vgradnji zemeljske sonde je potrebno upoštevati kvaliteto tal, zato je globina vrtanja odvisna od kakovosti zemeljske sestave. Za 1 kW toplotne črpalke potrebujemo približno 15 do 20 metrov globoko vrtino. Količina vode in poroznost tal imata velik vpliv na toplotno prevodnost.

Sistem geosond se v večini primerov uporablja za objekte z večjimi toplotnimi potrebami. Prednosti tega sistema so celoletna visoka temperatura vira, za izvedbo ne potrebujemo veliko prostora, v poletnem času pa je možno tudi neposredno hlajenje

Člani DIT med predstavitvijo in ogledom delovišča

prostorov.

Slabost sistema je nekoliko višja investicija za izgradnjo sistema, vendar je za sistem geosond možno pridobiti ugoden ekološki kredit in subvencijo države. Za izvedbo vrtine je potrebno dovoljenje za izvajanje del (rudarsko dovoljenje).

Na delovišču v Pesnici bodo vgradili 24 geosond, zanje vrtajo 150 m globoko. Za boljše šteje zemljina, ki vsebuje vodo, ker je ta dober izolator, ugodnejši so tudi apnenci in dolomiti, laporji, kot so tudi na omejenem delovišču, pa so za toplotno izmenjavo slabši.

Blatno, mokro, hladno in megleno delovišče, na katerem bodo tri tričlanske ekipe delale po 10 ur na dan še do sredine decembra, smo z veseljem zamenjali najprej za topli avtobus in nato kratko vožnjo do druge postaje ekskurzije. To je bila ena najstarejših gostiln na Slovenskem – družinska gostilna Šiker v Močni pri Lenartu, kjer se gostinska in vinogradniška tradicija iz roda v rod nadaljujeta že od leta 1870.

Pogostili so nas z Martinovo gosjo in

s tradicionalnimi prilogami k njej, v več kot sto let stari kleti pa smo pokušili tudi vina iz njihovega vinograda in okoliških pridelovalcev grozdja.

Diana Janežič

DELOVNI OBISK V SRBIJI

V Premogovniku Velenje se zavedamo pomena sodelovanja in povezovanja naših panog tako znotraj Slovenije kot tudi v mednarodnem merilu. Velike možnosti prodora slovenskega rudarskega znanja vidimo na območju JV Evrope.

V novembru se je na delovnem obisku v Srbiji mudil direktor dr. Milan Medved. V času med 18. in 19. novembrom 2008 so potekali razgovori z najvišjimi predstavniki Vlade Republike Srbije, ki so zadolženi za področje energetike in rudarstva, ter z vodstvom javnega podjetja Resavica, v katerega so vključeni vsi srbski premogovniki s podzemnim pridobivanjem premoga.

Slovenski in srbski predstavniki so se pogovarjali o možnostih sodelovanja Premogovnika Velenje pri modernizaciji srbskih premogovnikov in oblikovanju strateških stališč pri uporabi domačega premoga v Srbiji ter na celotnem JV območju Evrope.

Domači premog namreč pridobiva na pomenu in veljavi v vseh državah JV regije, saj brez njega v prihodnjih desetletjih ne bo mogoče zagotavljati energetske oskrbe po konkurenčnih cenah. Podobno kot v Sloveniji, ki je neto uvoznik električne energije, je v nekaterih državah JV regije (Črna gora) že čutiti velik deficit doma proizvedene električne energije, zaradi česar so države odvisne od uvožene energije. Zaradi zapiranja zastarelih in prepočasne izgradnje novih energetskih objektov se bodo takšni trendi

Uspešno izveden projekt Mramor je dobra referenca za pridobivanje novih poslov v premogovništvu JV Evrope.

še nadaljevali. Domači premog, ki se na področju Balkana nahaja v ogromnih količinah, tako ostaja edina varovalka pred preveliko odvisnostjo od uvožene električne energije. V prihodnjih letih bo treba intenzivirati dela pri obnovi obstoječih ter izgradnji novih termoeenergetskih objektov, in sicer predvsem zaradi ekoloških in ekonomskih učinkov.

Obenem bo zaradi večje stopnje humanizacije delovnih procesov, varstva pri delu in učinkovitosti poslovanja treba modernizirati tako površinsko kot podzemno odkopavanje premoga.

Dr. Milan Medved je ob zaključku pogovorov dejal, da pričakuje »veliko priložnost za prodajo slovenskega rudarskega znanja v ta del Evrope«.

TEŠ 2 ZAČASNO USTAVLJEN

Termoelektrarna Šoštanj je v začetku septembra nadomestila proizvodnjo 30-megavatnega bloka 2 s plinsko enoto in tako do nadaljnjega ustavila od leta 1956 obratujoči blok, zgrajen v prvi fazi izgradnje termoelektrarne. Predvidoma do konca leta 2014 pa bo zgrajen 600-megavatni blok 6, »ki bo eden izmed najsodobnejših termoeenergetskih blokov in katerega opremo v Nemčiji že izdelujejo,« pojasnjujejo v TEŠ.

V TEŠ so že spomladi letos uspešno sinhronizirali generator prve 42-megavatne plinske enote, 3. septembra pa dokončno prešli na parno plinski proces blokov 4 in 5 in tako oskrbeli Slovenijo za dodatnih 54 megavatov električne energije. S postavitvijo novega bloka 6 na premog obremenitve okolja z izpusti toplogrednega plina CO₂ ostajajo, vendar so le-te v primerjavi s sedanjo tehnologijo specifično manjše na račun bistveno boljšega izkoristka novih tehnologij.

TEŠ pričakuje, da bo s precejšnjim povečanjem proizvodnje električne energije trajno znižala specifično emisijo ogljikovega dioksida za 30 odstotkov, zmanjšale se bodo tudi emisije drugih snovi, prahu skorajda ne bo zaznati, hrup v okolici pa se bo zmanjšal za kar 70 odstotkov.

DOBER NADZOR - KLJUČ VARČNE RABE ENERGIJE

Varčevanje z energijo je danes ena pglavitnih tem različnih strokovnih krogov in tudi splošne javnosti. Potencial varčevanja v industriji je velik. Eden od ukrepov, ki daje dobro osnovo za znižanje rabe energije in usmerja k varčevanju, je nedvomno vpeljava ustreznega nadzora nad rabo energije in upravljanjem energetskega procesov.

Dober nadzor in zajem podatkov sta tudi med ključi za generiranje ukrepov varčne in učinkovite rabe energije. Če želimo postaviti temelje energetske učinkovitosti, je ena prednostnih nalog vzpostavitev celovitega Centralnega nadzornega sistema v energetiki (CNS).

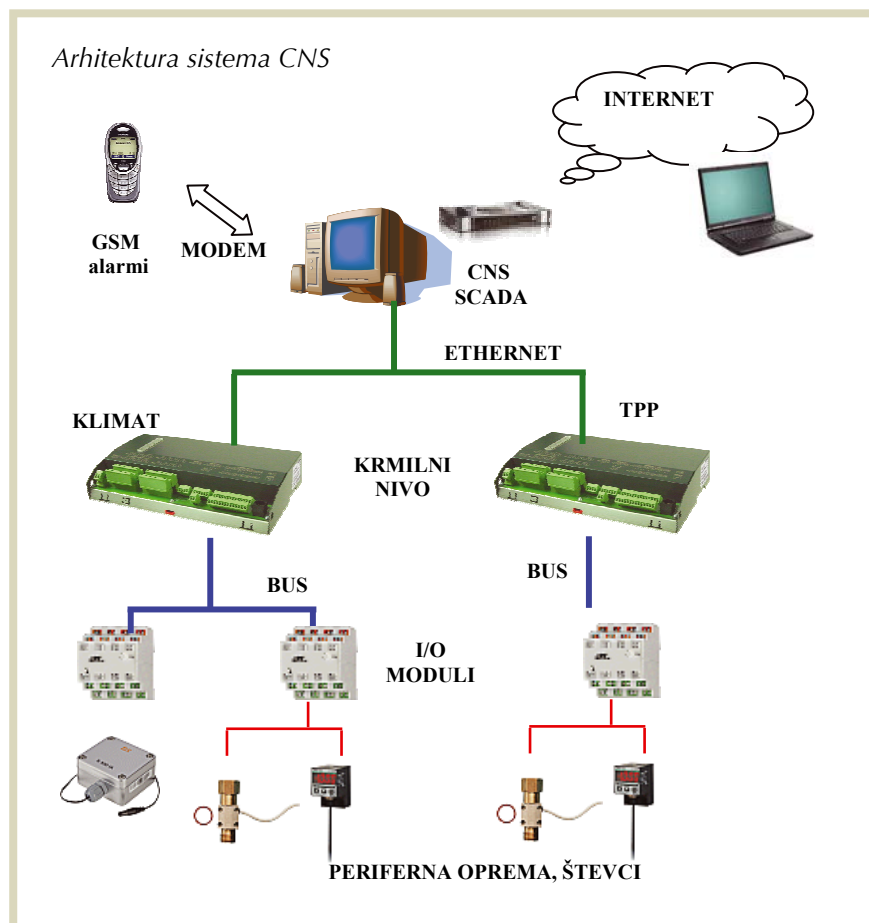
Premogovnik Velenje je prve korake v tej smeri opravil že pred desetletjem, ko je bil vzpostavljen delni daljinski nadzor termo- in elektroenergetskih

sistemov. Za vzpostavitev daljinskega nadzora je bilo uporabljeno programsko orodje Intouch SCADA - Supervisory Control and Data Acquisition, kar je v splošnem najpogostejši izraz za programsko opremo za upravljanje in nadzor procesov in stavb. Na Intouch SCADO so vezani tri TPP, parna postaja, vodovodno omrežje, dva klimata in delna modemska povezava na elektropodročju. S posodobitvami lokalnih energetskega pro-

cesov Premogovnika se ti postopoma tudi vključujejo v sistem obstoječe SCADA. Najnovejši primer povezave je vgraditev nove prezračevalne naprave (klimata) pri obnovi prezračevanja bele in črne garderobe.

Nadziranje procesov je trenutno možno le prek posameznih računalnikov tehničnega osebja. Omogočeno je pregledovanje stanj sistemov, delno nastavljanje procesnih parametrov, arhiviranje podatkov, pregledovanje alarmnih sporočil o napakah ipd.

Arhitektura sistema CNS

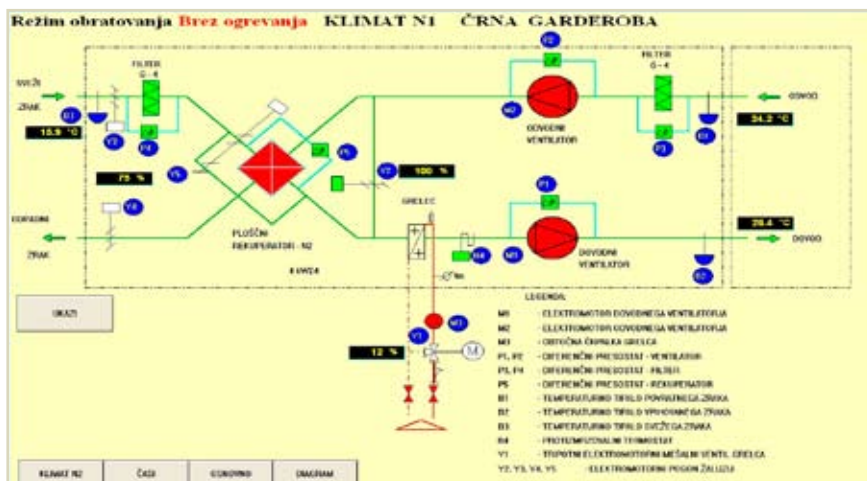
POTREBNA JE POSODOBITEV

Poglaviti problem obstoječega sistema je v tem, da ne daje vseh željenih informacij. Tudi komunikacijska mreža med centralno enoto in lokalnimi enotami je večinoma urejena modemsko prek žičnih kablinskih vodnikov, kar pomeni žično zmešnjavo s stalno povezovalno problematiko.

Sistem daljinskega nadzora je tako potreben posodobitve oz. nadgradnje, ki bo omogočila enostavno vključevanje dodatnih energetskega sistemov in posredovala informacije različnim uporabnikom na razširjenem nadzorniškem nivoju. Poleg tehničnega obvladovanja sistemov (upravljanje in nadzor) je zahteva tudi po spremljanju tekoče rabe energije, energetskega knjigovodstvu in poročanju.

Novozgrajeni CNS mora tudi delno standardizirati postopke pri nadaljnjih posegih, obnovi in dograditvi energetskega sistemov v Premogovniku Velenje.

Vizualizacija procesa prezračevanja črne garderobe

ARHITEKTURA SODOBNIH CNS

Arhitektura sodobnih CNS povezuje periferni, nadzorni in krmilni nivo prek standardnih komunikacijskih protokolov (ModBus, Ethernet, LonWorks, EIB ...). Dobra SCADA programska oprema mora podpirati različne komunikacijske protokole za prenos podatkov med procesnimi krmilniki in nadzornim sistemom, ne glede na medij (parica, optika, radijski prenos ...), ki podatke prenaša. Za pretvorbo signala v ustrezno obliko pa skrbijo komunikacijski vmesniki.

Ethernet komunikacija omogoča direktno povezavo med aplikacijo SCADA in prosto programabilnim procesnim krmilnikom (PLC), za katerega je treba določiti mrežni naslov. S tem je doseženo enostavno dodajanje posameznih procesov prek Ethernet omrežja. Nadzor je možen tudi prek standardnega spletnega brskalnika in internet omrežja.

Med procesno napravo in uporabnikom je bistvena dvosmerna komunikacija. Tako po eni strani prejemo informacije o procesu ter mu po drugi strani pošiljamo ukaze in s tem vplivamo na njegovo delovanje.

CNS je odprt za razne procese:

- HVAC sistemi (ogrevanje, prezračevanje in hlajenje),
- vodovodno omrežje in priprava STV,
- razsvetljava,
- nadzor nad porabo električne in toplotne energije po enotah,
- ostale procese (varnostne, industrijske ...), ki se lahko po želji vključijo v daljnjski nadzor.

ZAHTEVE PROJEKTNE NALOGE

V projektni nalogi Ureditev CNS na področju energetike, ki jo je pripravila Energetska pisarna, so definirane bistvene in specifične zahteve, ki jih mora CNS vključevati.

1. Sistem mora zagotoviti nemoteno vključevanje krmilnih procesorjev lokalnih enot prek standardnih komunikacijskih protokolov (dvosmerna komunikacija), zajemati mora termo in elektroenergetiko ter vodovodno omrežje (merjenje porabe, kontrola delovanja, vizualizacija stanj, upravljanje), postopno in delno nadgrajevanje osnovnega sistema (vizualizacija posamezne razsvetljave, TPP, klimatov, drugih procesov), podpiranje raznovrstnih standardnih komunikacijskih protokolov.

2. Omogočeni morajo biti dostopi in poročanje na različnih nivojih vizualizacije: vodstveni informacijski nivo, GSM alarmiranje in nadzor prek grafičnih vmesnikov osebnih računalnikov v omrežju Ethernet in prek standardnega internetnega brskalnika.

3. Programska oprema poleg sistema nadzora in upravljanja omogoča odčitavanje porabe posameznih merilnikov (trenutni pretok, toplota, elektrika ...) in prikaz porabe s stroškovno analizo.

4. Predviden je popolnoma odprt sistem za naročnika z možnostjo usposabljanja kadrov naročnika za samostojno nadgradnjo posameznih procesov ob spremembah.

5. Opredeliti je treba možnost vključevanja obstoječe SCADA InTouch

oziroma prenos obstoječih aplikacij nadzora, kontrole in upravljanja sistemov.

Na osnovi raznih dostopnih pravic bo dobil, na primer, tehnolog pooblastila za posege v srce sistema, lociral napake, koordiniral vzdrževalno službo, sproti preverjal stanje in odčitaval porabo, vodja pa bo lahko hitro in enostavno pogledal le podatke ali poročilo o rabi energije.

ZAKLJUČEK

Premogovnik Velenje je pomemben člen na področju energetike v Sloveniji in svoje procese obvladuje na visokem tehnološkem nivoju. Eden podpornih procesov je zagotavljanje energije za družbo, ki pa v tem času zahteva nadgradnjo v skladu s sodobnimi smernicami spremljanja procesov in rabe energije.

Namen vzpostavitve CNS je obvladovanje energetskih procesov na daljavo kot pomoč na področju vzdrževanja, pravočasnega odkrivanja ter odpravljanja napak in obdelave podatkov s poročanjem na različnih nivojih. Sistem bo osnova pri nadaljnji vgradnji učinkovitih energetskih sistemov kakor tudi dobra podlaga za sprejemanje ukrepov varčne in učinkovite rabe energije.

Cilj je vzpostavitev glavnega nadzorno-upravljalnega centra za procese termo- in elektroenergetike, prek katerega bodo vzpostavljene komunikacijske povezave za različne uporabnike.

Umetnost pri energetiki je vgraditi in porabljeni toliko, kot potrebujemo in pri tem maksimalno izkoristiti naravne zakonitosti oz. poiskati take rešitve, ki to omogočajo. Pri tem se moramo zavedati, da lahko varčujemo le, če vemo, kje smo in kam želimo priti.

Andrej Kotnik

Viri:

- 1) Zbornik 4. dneva inženirjev in arhitektov: - Komunikacijske rešitve za energetsko varčne stavbe, Aleš Skušek, Metronik;
- Sodobni pristop pri zasnovi in izvedbi sistemov za računalniško podprto vodenje energetskih sistemov stavb; Samo Čeferin, Smart-Com;
- 2) Integralni način projektiranja energetike, digitalne regulacije in centralnih nadzornih sistemov: Daniel Muršič, Aleš Gašparšič; Menerga;
- 3) Hidria, predstavitveni material daljnjskega nadzora;

NA 12. SKOJ-U O ODGOVORNOSTI V KOMUNICIRANJU

Letošnja, že 12. Slovenska konferenca o odnosih z javnostmi (SKOJ) po vrsti, ki je med 22. in 24. oktobrom potekala v Olimju, se je lotila v javnosti vedno bolj popularne problematike »Odgovornost v komuniciranju – med realnostjo in idealom«.

Na njej so udeležencem predstavili teme, ki so se dotikale trenutno zelo aktualnih vprašanj etike, morale in odgovornosti v komuniciranju.

Udeleženci smo v pestrem programu izvedeli, kako in zakaj nastaja družbena odgovornost, kakšna energija se pretaka v komuniciranju, zakaj mora biti komunikator zgled in gonilo družbene odgovornosti, pa tudi, kako daleč sega naša odgovornost.

Na 12. SKOJ-u so sodelovali priznani tuji in domači strokovnjaki odnosov z javnostmi, komuniciranja in managementa, na okrogli mizi o odgovornosti v medijskem komuniciranju pa so sodelovala znana imena slovenskih novinarskih hiš.

Predstavniki odnosov z javnostmi, komunikatorji oz. t. i. piarovci se iz dneva v dan srečujemo z različnimi izzivi in nalogami. Ti največkrat s seboj prinesejo vprašanje, kako v nastali situaciji reagirati in ravnati. Ker je Premogovnik Velenje družbeno odgovorno podjetje, moramo seveda v skladu s tem delovati odgovorno.

Kaj pa pravzaprav je odgovorno? Na to smo skušali odgovoriti na letošnjem SKOJ-u.

V okviru konference sta bili podeljeni nagradi Prizma za najboljše komunikacijske primere in Papirus za najboljše interno glasilo, nagradili so Naj prostovoljko leta, razglašen pa je bil tudi zmagovalec natečaja Mladi piarovci.

Na prvem predavanju 12. Slovenske konference o odnosih z javnostmi je svetovalka za komuniciranje, di-

rektorica in partnerica Inštituta za poslovno rast in kreativnost mag. Ladeja Godina Košir predstavila predavanje z naslovom »Od inovacijskega novinarstva do koncepta inovacijskega komuniciranja – Kako lahko komuniciranje prispeva k dvigu ustvarjalnega potenciala posameznika/tima/organizacije«.

Mag. Košir je vzbudila pozornost občinstva z izjavo, da se »ustvarjalni potencial nahaja v slehernem od nas, le da ga eni bolj razvijajo, drugi pa malce opustijo. (...) Predpogoj za inovacijsko komuniciranje je radovednost, vodilo pa sta motiviranost in komunikativnost. Preden začnemo z drugimi, pa moramo začeti pri samem sebi in definirati svoje potencialne, ki jih imamo.«

Predavanje o sobivanju medijske hiše in piarovcev je predstavil mag. Uroš Urbas, namestnik odgovornega urednika Financ. S perspektive novinarja je prikazal pogled na to, kako bi morali novinarji in piarovci sodelovati. Predavatelj je želel z vidika novinarjev piarovce opozoriti na nekatere njihove napake, ki novinarjem zelo otežijo delo.

Mag. Urbas je poudaril, da si novinarji od piarovcev želijo predvsem hitre in učinkovite pomoči, ne želijo pa komunicirati z njimi kot z oviro, ki otežuje dostop do podatkov. Od vodilnih pa pričakujejo predvsem, da obvladajo zakonitosti medijskega komuniciranja in si pustijo (kdaj) tudi svetovati s strani svojih predstavnikov za odnose z javnostmi.

ZAPOSLENI SO KAPITAL

Na okrogli mizi Ali Družini prijazno podjetje, Zlata nit in Gazele resnično pripomorejo k poslovni uspešnosti?, so sodelovali predstavniki podjetij, ki so v teh projektih že sodelovala in bila v preteklosti tudi izbrana za primere dobre prakse. Pri tem so izpostavili problem, da se »vsa podjetja še ne zavedajo pomena investicij v zaposlene in komunikacije razvoja zaposlenih«, saj »zaposleni niso strošek, ampak so ljudje, investicija in kapital podjetja.«

Drugi dan predavanj, v četrtek, 23. oktobra, je prof. dr. Dejan Verčič, profesor na Fakulteti za družbene vede in soustanovitelj agencije Pristop, predstavil prve rezultate evropske raziskave o odnosih z javnostmi. V raziskavi, kjer sodeluje tudi predavatelj, so želeli ugotoviti trende na področju odnosov z javnostmi v Evropi. Internetno raziskavo so opravili junija 2008, ciljna skupina pa so bili praktiki, ki se ukvarjajo z odnosi z javnostmi v agencijah, vladnih in nevladnih organizacijah ter v podjetjih. Dobili so okoli 1500 respondentov.

Korporativna družbena odgovornost je bila prav tako del raziskave, kjer so ugotovili, da se 75 odstotkov anketirancev že ukvarja z družbeno odgovornostjo, manj kot polovica anketirancev pa pravi, da je njihova naloga komuniciranje teh programov. S korporativno družbeno odgovornostjo se korporacije ukvar-

jajo predvsem zaradi upravljanja z lastnim ugledom (69,8 odstotka), šele za tem pa sledijo organizacijske vrednote, pritisk potrošnikov, legitimiranje organizacijskih dejavnosti in pričakovanja zaposlenih.

Predsednik uprave Gorenja mag. Franjo Bobinac, sicer tudi prejemnik nagrade Primus za odlične komunikacijske veščine, je svoj fokus predavanja poskušal usmeriti na ekološke spremembe. Poudaril je pomen odgovornega komuniciranja tudi takrat, ko v podjetju ustvarjajo nove izdelke za trg: »Odnos do okolja je lahko element družbene odgovornosti ali pa element konkurenčne prednosti.«

NEGOVANJE ODNOSOV

V okviru 12. SKOJ-a je potekala tudi delavnica z naslovom Mreženje kot odgovornost do lastnega biti. O pomembnosti gradnje ter vzdrževanja osebnih in profesionalnih odnosov se danes veliko govori, saj nam lahko pri našem delu izredno koristi-

jo. Zаметke mreženja najdemo že v preteklosti, danes pa si delovni vsakdan brez tega le težka predstavljamo, saj si v poslovnem svetu, pa tudi v zasebnem življenju, nenehno izmenjujemo podatke, ki nam lahko pri naši karieri že jutri koristijo – pa tudi škodijo. Zaradi tega se je dobro zavedati, da se »puščica in izrečena beseda nikoli ne vrnete«.

Zadnji dan konference v petek, 24. oktobra, je predsednica Hrvaškega združenja za odnose z javnostmi Dubravka Jusić spregovorila o oblikovanju notranjih odnosov: »Notranjega komuniciranja ne smemo zanemarjati in podcenjevati, le-to danes dobiva strateški pomen v vseh organizacijah.« Podjetja morajo priti do spoznanja, da lahko dobri notranji odnosi prerasejo v gonilo poslovnega uspeha.

Matjaž Klipšteter iz Future PR je v predavanju Komunikator je zgled in gonilo družbene odgovornosti povzel koncept, pri katerem podjetja v svoje delovanje in sodelovanje z

deležniki prostovoljno vključijo skrb za družbo in okolje: »Idealna vloga komunikatorja pri procesih izvajanja korporativne družbene odgovornosti je vloga odgovornega skrbnika za to področje, kar pomeni, da komunikator podpira družbeno odgovorno delovanje in ravna v celoti v skladu z njim. S tem zagotavlja verodostojnost svojim sporočilom ter daje zgled in spodbudo vodstvu in zaposlenim.«

Ob konferenci SKOJ vsako leto izide tudi zbornik s povzetki predavanj in prispevki na razpisano tematiko, ki niso bili izbrani za predavanja. Letos je v njem objavljen tudi članek Diane Janežič, vodje internega komuniciranja. Pod naslovom »Od bratovske skladnice do družbene odgovornosti za vse« je predstavljena družbena odgovornost v Premogovniku Velenje skozi zgodovino do danes.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

S POL Odstotka LAHKO SPREMENITE ŽIVLJENJE

Kot davčni zavezanec oziroma zavezanica lahko v skladu z Zakonom o dohodnini do 0,5 odstotka dohodnine, odmerjene od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, namenite za financiranje splošnokoristnih namenov. Mednje sodijo tudi humanitarne dejavnosti.

Vabimo vas, da pol odstotka vaše dohodnine namenite Območnemu združenju Rdečega križa Velenje kot organizaciji, ki opravlja splošnokoristno dejavnost.

Vaša odločitev lahko iz stiske usodno pomaga družinam in posameznikom z nizkimi prejemki, brezposelnim, bolnim, slabotnim in ostarelim.

Letos smo pomagali s prehrambeni-

mi artikli kar 581 družinam in posameznikom, 50 otrokom smo pomagali pri nakupu šolskih potrebščin, 20 otrokom in 5 starostnikom smo omogočili brezplačno letovanje na Debelem Rtiču, s prodajo darovane kruha pekarn v akciji Drobtinica smo omogočili 1.960 brezplačnih malic za socialno ogrožene osnovnošolce.

0,5 odstotka dohodnine lahko Območnemu združenju Rdečega križa Velenje nakažete na različne načine:

- pisno na obrazcu, ki ga dvignete na sedežu OZ RK Velenje, Foitova 2, Velenje,
- pisno na obrazcu, ki je objavljen

na naši spletni strani <http://ozrk-velenje.dev.si21.info>, in ga pošljete na DURS,

- prek sistema e-Davki na spletni strani <http://edavki.durs.si>,
- ustno, tako da podate zahtevo na zapisnik pri vašem davčnem organu.

Mi pa bomo o vseh svojih humanitarnih dejanjih sproti in pregledno obveščali javnost, tako da boste do centa natančno vedeli, kaj dobrega smo storili z vašim prijaznim prispevkom.

Od srca Vam hvala za Vašo odločitev!

Jože Kožar,
predsednik OZ RK Velenje

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna števila upravičenca	Odstotek (%)
OBMOČNO ZDRUŽENJE RDEČEGA KRIŽA VELENJE	39412954	0,5

DELO V PREMOGOVNIKU VELENJE JE VREDNOTA

»A popoldne je tudi malica? A prevoz na delo imam brezplačen? A delovno obleko lahko dam prati in jutri dobim čisto?« Vprašanja in čudenje pripravnikov, ki so čakali na zaposlitev pri nas, v tem času pa delali pri zasebnikih ali v manjših podjetjih.

Osemurni delovni čas, malica, dobra plača in dodatki, prevozi na delo, zaščitna sredstva, urejene delovne razmere in odnosi s sodelavci ... Vse to mnogo bolj kot mi opazijo tisti, ki so izkusili delo tudi drugje. Zato nam sporočajo, da je delo v Premogovniku Velenje vrednota in podjetje dobra blagovna znamka.

Izmed dvajsetih pripravnikov, ki so se pri nas zaposlili v začetku oktobra, smo za mnenja povprašali rudarska tehnika Črt Krevh in Tomaža Srebotnika ter energetika Damjana Pajenka.

Črt Krevh je dve leti čakal na delo v Premogovniku Velenje, kjer se je edino tudi želel redno zaposliti. Ne nazadnje se je odločil za poklic rudarskega tehnika, s čimer velike možnosti izbire za zaposlitev tudi nima. Pri tej odločitvi mu je svetoval oče, ki je zaposlen v našem podjetju, in mu je delo v njem predstavil kot perspektivno.

Rudarski poklic je spoznal skozi praktični pouk v času šolanja. Ali pa je zdaj kaj drugače? »Ni presečenj. Vedel sem, kakšno je delo v jami, kakšne so delovne razmere, kakšne naloge me čakajo, ko bom v službi. Je pa razlika, da sem prej hodil v šolo in se v jami učil, sedaj pa sem sam član delovne skupine.

Razporejen sem na pripravsko številko 9 v jami Pesje. Prišel sem v odlično skupino sodelavcev. Pri delu mi svetujejo, odgovarjajo na moja vprašanja. Delam v štirih izmenah in to mi zelo odgovarja. Delovni dan hitro mine. Izmensko delo me ne moti, tako sem delal že v času, ko sem čakal na zaposlitev v Premogovniku. Zasebno življenje si pač

Zadovoljni pripravniki z delom in s sodelavci: Črt Krevh, Tomaž Srebotnik in Damjan Pajenk, od leve

urediš v skladu z delovnim časom,« je dejal Črt.

Tomaž Srebotnik je rudarski poklic izbral z metodo izločanja. Računalništvo ga ne zanima preveč, strojništvo tudi ne, pri rudarstvu pa se je ustavil. K odločitvi je pomagalo tudi vedenje, da bo s tem poklicem prej ko slej dobil delo, da je delo rudarja dobro plačano, da je delo v Premogovniku perspektivno. Na delo je čakal štiri mesece.

»Všeč mi je izmensko delo, saj lahko tako prosti čas porabim za delo na manjši kmetiji, kjer sem doma. Če delaš pri privatniku, je delovni čas predolg. Pa tudi sicer je tu povsem drugače poskrbljeno za zaposlene. Sedaj delam na pripravski številki 6 in tudi moji sodelavci so, tako kot Črtovi, najboljši. Razlike med časom šolanja in redno zaposlitvijo so,

saj so nas prej obravnavali kot dijake, pazili so na našo varnost, zdaj pa moramo za to skrbeti sami. Tako je tudi prav. Še vedno pa sodelavci vedo, da se moram še veliko naučiti, zato mi pomagajo, svetujejo, pojasnijo delo,« pove Tomaž.

Damjan Pajenk je kot električar energetik dobil delo v RGP, trenutno pa v okviru krožnega programa za pripravnike nabira znanje in izkušnje v elektrodelavnici HTZ Velenje. Na delo je čakal dve leti in v tem času delal pri zasebnikih. Zato dobro ve, kakšna vrednota je delo v Skupini Premogovnik Velenje.

»Z vsemi sodelavci se dobro razumem in tudi pri delu sem se znašel. Zadovoljen sem z vsem,« je bil kratak in jednat.

Diana Janežič

KAMOR PRIDEMO, SMO DOBRODOŠLI!

Tako je bilo tudi tokrat, ko smo se krvodajalci OO RK Premogovnika Velenje s svojim tradicionalnim obiskom slovenskih bolnišnic in z darovanjem krvi odločili za splošno bolnišnico Rakičan pri Murski Soboti. Pri vodji transfuzijskega oddelka Danijeli Uležič Pavčič, dr. med., spec. transfuzijske medicine, in celotnem strokovnem osebju smo bili zelo prijazno sprejeti.

Kot so dejali, so zelo veseli, da so še ljudje in podjetja, ki se odločijo za tako plemenita dejanja in v tolikšnem številu pomagajo ljudem, ki kri nujno potrebujejo. V treh urah in pol je bilo opravljenih 46 odvzemov krvi brez zapletov ali odklonov ter z veliko dobre volje in smeha. V veliko zadovoljstvo zaposlenih v transfuzijskem oddelku splošne bolnišnice in vseh nas je še ena humanitarna akcija uspela. Seveda ni manjkala, kot je že v navadi po krvodajalskih akcijah, zelo okusna malica, ki so nam jo pripravili v bolnišnici.

Dr. Uležič Pavčičeva je poudarila, da je krvodajalstvo v Sloveniji zelo pomembno, saj z darovano krvjo zdravniki dnevno rešujejo človeška življenja. Rekla je tudi: »Že dolgo nisem srečala tako zdravih in veselih ljudi, kot ste vi, velenjski rudarji, in sodelavk, ki so prišle z vami. Vaša gesta je res človeška, topla in hvala vam zanjo.«

Med nami je bil tudi nekdanji sodelavec Ivan Rošar, dolgoletni krvodajalec, ki je kri daroval že stopetič in bil zato deležen posebne čestitke zdravstvenega osebja in nas krvodajalcev.

Tovrstni vsakoletni izlet najbolj prizadevnih krvodajalcev iz Premogovnika, ki so darovali kri več kot 45-krat, je hkrati tudi nagrada za njihovo dolgoletno humanitarnost. Zato smo se v Prekmurju ustavili tudi na Otoku Ljubezni v Ižakovcih, ki temelji na ohranjanju kulturne zgodovine, dediščine, spoznavanju starih običajev ter narodnega izročila. Reka Mura se je skozi stoletja

Krvodajalci pred transfuzijskim centrom splošne bolnišnice Rakičan

ob svojem koritu poigrala z naravo in ustvarila naravni otok, ki so ga domačini poimenovali Otok Ljubezni, po svoji vsebini, lepoti in neokrnjeni naravi pa je znan bližnji in širši okolici. Posvečen je predvsem spominu na življenje in delo ljudi, ki so skozi desetletja živeli s to večkrat nemirno reko. Na otoku obujajo spomine na starodavna ročna opravila, povezana z življenjem obmurskega človeka.

Na Otoku Ljubezni življenje nikoli ne zamre. Tako se skozi celo leto lahko obiskovalci odločijo za vožnjo z brodom, ki je pravi plavajoči mlin na Muri ter edini tovrstni objekt v Sloveniji in eden redkih v tem delu Evrope. Z njim se tokrat, žal, nismo mogli peljati zaradi nizkega vodosta-

ja. Posebno doživetje je bila priprava »pajanega kruja« – pečenega kruha, ki je posebnost tega kraja in smo si ga lahko pripravili sami na odprtem ognju. Prav tako smo bili postreženi še z eno specialiteto, »Ljubezenskim napojem«, ki pomaga starim in mladim pri uresničitvi njihovih najbolj skritih želja.

S svojimi skritimi željami in prijetnim občutkom, da smo naredili nekaj dobrega, humanega, smo se popoldne počasi poslovili od Prekmurja. Na poti domov smo že razmišljali, v katero bolnišnico v Sloveniji se bomo podali naslednje leto in opravili zopet takšno plemenito dejanje.

Damjana Kričej,
predsednica OO RK

DOPOLDNE SLUŽBA, POPOLDNE DRUŽINA

45-letni Boris Rednak, za mnoge Ridži, je nadzornik elektrovzdrževanja v profitnem centru HTZ ESTO. V Premogovniku Velenje se je zaposlil leta 1985, v Elektroremontu, kjer je delal pri popravilu jamske opreme. Leta 1991 je opravil nadzorniški izpit in potem tri leta delal kot stikalničar v glavni transformatorski postaji Premogovnika. Potem se je vrnil v Elektroremont in prevzel nadzor elektrovzdrževanja, ki od leta 2000 spada pod HTZ. Služba mu pomeni veliko, dobro opravljeno delo je zanj zakon, zato nima načrtane ostre meje med delovnim in prostim časom. Tudi v prostem času priskoči, če je zaradi narave dela to potrebno. In potrebno je večkrat. Sicer pa je skrben mož in oče, rad ima svojo družino in nogomet, rad pa tudi teče.

- **Ali hranite kakšno stvar iz mladih let?** Iz mladosti ne hranim veliko, razen slik, imam pa nekaj starin.
- **Katera je bila vaša najboljša ocena v osnovni šoli?** Vse ocene od enke do petke so bile, le da je bila enka samo ena, in to v četrtem razredu osnovne šole, ko mi je sedaj že pokojna učiteljica Žorževa naročila, naj povem kaj o lisici, jaz pa sem ostal popolnoma brez besed.
- **Kdo je na družinski sliki iz vaše mladosti?** Na sliki smo oče, mama, brat in jaz, živeli smo v Pesju. Zgodaj, že pri petnajstih letih sem izgubil očeta, tako smo ostali samo trije.
- **Na kaj pomislite, ko se odpravljate na delo?** Na poti na delo že razmišljam, kako bom vpisal dneve za sodelavce in pripravil material, da bodo lahko nemoteno opravili vse delo.
- **Kako bi predstavili svoje podjetje v dveh stavkih?** Za svoje podjetje še vedno štejem Premogovnik Velenje, saj je to podjetje, ki daje največ denarja za našo firmo. PC ESTO je kot eksterni program HTZ že skoraj hčerinska firma HTZ. Čeprav veliko delamo na deloviščih izven Premogovnika, nam še vedno Premogovnik daje 70 odstotkov zaslužka. Premogovnik Velenje je dobra firma, zaposlene ima dobre delavce in ima dobro poslovno politiko.
- **Kakšen poklic ste si želeli pri desetih letih?** Takrat je bila moja edina želja, da postanem poklicni nogometaš. Nogomet mi je bil v veliko veselje, pomenil mi je vse. Oče pa je tej moji želji nasprotoval, kajti on si je pri nogometu zlomil roko in

tako zamudil eno leto šolanja. Tako sem šele po očetovi smrti začel z resnim treniranjem nogometa, ampak poleg obiskovanja šole in kasnejše službe.

Začel sem pri nogometnem klubu Šoštanj, pri mladincih in nadaljeval pri članih, potem sem bil v Šmartnem ob Paki, vmes eno leto pri NK Rudar in še pri NK Elkroj Mozirje. Zaradi poškodb pa sem kmalu končal nogometno kariero, odločil sem se za službo, saj mi je bila vendarle pomembnejša kot nogomet.

- **Na koga ali kaj se pri svojem delu lahko najbolj zanesete?** Najbolj se zanesem na svoje znanje, izkušnje, imam pa tudi dva ali tri sodelavce, na katere se lahko toliko zanesem, da mi njihovega dela ni treba preverjati. Sicer pa rad preverim, kako so moji sodelavci delo opravili. Sem pač takšen.

- **Kaj najraje delate, kadar nič ne delate?** Poležavam prav gotovo ne, pozimi rad rešujem križanke, poleti rad delam na vrtu, rad pa se tudi rekreiram, predvsem rad igram nogomet in veliko tečem.

- **Katero besedo bi pripisali sebi: reklamacija, kulinarika, reinkarnacija, rekreacija? In zakaj?** Rekreacija je prava beseda zame. Če bi bilo mogoče, bi se rekreiral vsak dan, žal pa mi zmanjka časa, predvsem zaradi službe in tudi pozornosti, ki jo namenjam družini.

- **Kje bi živeli, če bi se vam izpolnile sanje?** Sem realist, nimam posebnih sanj, vseeno mi je, kje bom živel, da bi bila le cela družina srečna. Smo pa v resnici v fazi, ko so še

vse možnosti odprte, saj se bomo v kakšnem letu selili. Želim si nekam, kjer bi bili bolj na samem, a nič še ni odločeno.

- **V kateri kulturni ustanovi vas lahko največkrat srečamo?** Prav pogosto nisem v kulturnih ustanovah, včasih pa sem v gledališču, kamor greva z ženo rada pogledat kakšno komedijo, včasih se nama pridruži tudi hčerka. H kulturi lahko prištem tudi obiske knjižnice, kjer si izposojam knjige.

- **Čim več daješ, tem več imaš. Se strinjate?** V finančnem smislu se s tem ne strinjam, sicer pa vsekakor.

- **Kdo ali kaj vam v življenju največ pomeni?** Največ mi pomenita žena Mihela in hčerka Pia, stara enajst let, tu pa so še brat Emil, tast in tašča, ki nam zelo veliko pomagata. Pravzaprav so nam vsi trije v veliko oporo.

- **Katere so tri vaše dobre lastnosti?** Sem dober po duši, deloven, prijatelj z vsemi, ki so mi prijatelji, tudi razumevajoč sem.

- **Kaj bi spremenili pri sebi?** Kar zadovoljen sem s seboj, bilo pa bi dobro, če bi znal bolj brzdati svojo jezo, pravzaprav bolj nervozo. In ne bi bilo slabo, sploh pa bi bilo všeč ženi in hčerki, če bi se malo bolj z veseljem loteval nakupovanj in se bi včasih podal z njima po trgovinah.

- **Kateri moto vas spremlja skozi življenje?** Bodi dober in prijazen do ljudi, pa boš imel veliko prijateljev. Jaz jih imam.

Dragica Marinšek

Člani Harmonikarskega orkestra Barbara so bili med udeleženci 2. srečanja harmonikarskih skupin, ki se je odvijalo v soboto, 15. novembra, v dvorani Doma krajanov Konovo. Nabito polna dvorana je navdušeno sprejela vsako skupino ter s ploskanjem in petjem pospremila domače viže. Poleg naših harmonikarjev so nastopili še Harmonikarji iz Doliča, Konovski Štrajharji, Orkester harmonikarjev Roberta Goterja, Harmonikarski oktet Stari prijatelji in Vaški godci iz Andraža. Pobudniki in organizatorji srečanja, ki je bilo prvič lani, so člani harmonikarske skupine KUD Lipa Konovo, ki želijo, da bi srečanje postalo tradicionalno. Glede na dobro udeležbo nastopajočih, navdušenje občinstva in dobro organizacijsko ekipo pod vodstvom Staneta Cevzarja se bodo harmonikarji v prihodnje še srečevali.

UREDNIŠTVO RUDARJA SE JE PRESELILO ...

... iz pritličja upravne zgradbe v tretje nadstropje. Na koncu hodnika desno, v pisarni 330, najdete sedaj uredništvo internih medijev: internega radija, telefona 6624, in Rudarja, 6396.

RGP DELA NA KOROŠKEM, POD PECO

Od sredine septembra izvaja podjetje RGP, d. o. o., rudarska dela v podzemlju Pece na nadmorski višini 1.100 metrov. V jami Topla postavljajo vodne zbiralnike za pitno vodo in razvejan sistem cevovodnih cevi, ki bodo vodo iz podzemlja pripeljali do ustja rova. Dotok vode v bodočem cevovodu bo znašal 30 l/s.

Dela v podkopu Topla potekajo v majhnem jamskem profilu z uporabo odkopnih kladiv.

Za oskrbo vodovodnega omrežja v Črni na Koroškem je bila po prenehanju rudarjenja v rudišču Topla predlagana varianta napajanja cevovoda iz zajetji v jami Topla. Gre za vodne vire, za katere so preiskave dokazale, da so primerni za pitno vodo. Zadovoljujejo najstrožje kriterije za kakovost pitne vode, kar pomeni, da vodne vire iz tega področja uvrščamo med izvirske vode. Hidrološke študije dokazujejo, da je voda zelo čista – izvirska, zato je ni treba dodatno pripravljati (npr. klorirati). Zaledje vodnih virov v rudišču Topla predstavljajo anizijski in ladinjski apnenci in dolomiti peškega pogorja. Gre za štiri izvirske točke, kar pomeni, da so bili izvedeni štirje

Eden izmed štirih vodnih zbiralnikov na zajetju v podkopu Topla

zbiralniki vode, katerih najpomembnejše funkcije so:

- zbiranje vode neposredno iz vrtin/ razpok,
- onemogočanje mešanja vode, ki se preliva po progah,
- usedanje trdnih delcev (umirjanje pretoka),
- zaščita zajete vode pred zruški v jamskih prostorih,
- možnosti jemanja vzorcev,
- možnosti preusmeritve dotekajoče vode mimo cevovoda.

Revir Topla je bil dolga leta eden izmed revirjev Rudnika svinca in cinka Mežica. Z dokončnim prenehanjem izkopavanja in predelave svinčeno-cinkove rude je tudi to področje rudnika postalo predmet obdelave zapiralnih del. Zaradi svoje vodonosnosti kvalitetne izvirske

vode se je v postopkih zapiranja vodni vir ohranil, da bi še naprej služil oskrbi z vodo. Dostop do vodnih virov je bil v jami ustrezno podgrajen, tako da danes razmere omogočajo izdelavo ustreznega sistema, ki bo dolgoročno predstavljal ustrezen vir pitne vode.

Tehnološki postopek dela poteka tako, da vodo prvotno zajamemo v že izdelanih vrtinah in speljemo po ceveh v zbiralnike, katerih posamezni volumni nihajo od 2,0 m³ do 10 m³, in so bili postavljeni na armirano-betonske plošče. Zbiralnike za vodo povezujemo z vodovodnimi cevmi DN200, DN100 ali DN50. Celotna dolžina jamskega vodovodnega omrežja bo tako znašala 1.200 m. V nepodgrajenih delih podkopa je možnost zruškov ostenja, zato cevi

polagamo v izkopane kanale, da bi se izognili njihovem predrtju. Večina jamskih del poteka ročno. Pri transportu opreme za izvedbo cevovodov in zbiralnikov si pomagamo z jamskimi vozički, na mestih, kjer pa ni talnega tira, pa opremo transportiramo ročno. Predvideni rok končanja del je začetek decembra letos. Jamska pitna voda, njena zajetja in smotrna uporaba so strateško in ekološko vedno bolj pomembna. Podjetje RGP je podobna zajetja vode že izvajal v premogovnikih Laško in Senovo Vsekakor s tem pridobivamo bogate izkušnje in reference za bodoče podobne projekte.

Marko Ranzinger,
vodja projekta

Vodni zbiralniki pred transportom v podkopo Topla; šli so po milimetrih mimo bokov jamske podgradnje.

AVTOKAMP JEZERO IN VELENJE NAGRAJENA

15. novembra je bila v Podčetrtku slovesnost s podelitvijo priznanj ob zaključku akcije Moja dežela – lepa in gostoljubna 2008. Velenje je tudi letos seglo po najvišjih priznanjih. V kategoriji večjih slovenskih mest je osvojilo drugo mesto, avtokamp Jezero Velenje pa je v kategoriji »srednji kampi« zasedel tretje mesto.

Zaradi vpetosti Premogovnika Velenje v okolje smo nagrade za avtokamp še toliko bolj veseli. Premogovnik Velenje si namreč z različnimi akcijami in projekti zelo prizadeva, da bi nekoč degradiranemu področju vsaj delno povrnili podobo, kakršno je imela Šaleška dolina pred pričetkom odkopavanja. Tako smo v t. i. pridobivalnem prostoru v območju TRC Jezero letos uredili kolesarsko-sprehajalno pot ter postavili 100 novih klopi okrog Velenjskega

in Družmirskega jezera.

Tekmovanje Moja dežela – lepa in gostoljubna na področju turizma, urejanja in varstva okolja tradicionalno organizira Turistična zveza Slovenija pod pokroviteljstvom ministrstva za gospodarstvo, okolje in prostor, kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Slovenske turistične organizacije.

Glavni cilji projekta so izboljšati kakovost življenja prebivalcev Slovenije in turistov, prispevati k trajnostnemu razvoju v urejenem in zdravem okolju, poskrbeti za večjo turistično privlačnost naših mest in vasi, za učinkovitejšo promocijo države in turizma ter prispevati k razvoju turistične in ekološke zavesti ljudi.

Na prireditvi v Podčetrtku je podžupan Mestne občine Velenje Mihael Letonje prevzel že peto priznanje, ki ga je Velenje prejelo v okviru projekta Moja dežela – lepa in gostoljubna. V občini Velenje si številne organizacije in tudi posamezniki prizadevajo, da je mesto lepo in urejeno. V organizaciji Turističnega društva Velenje, MO Velenje in pod-

jetja PUP, d. o. o., je letos že četrto leto zapored potekalo tekmovanje v urejenosti zunanega bivalnega okolja. S tem projektom želimo v občini spodbuditi posameznike, da tudi sami prispevajo k urejenosti svojega in našega skupnega okolja.

Tekmovanje je pod naslovom »Velenje, mesto cvetja« letos potekalo v štirih kategorijah: v urejenosti okolice individualnih stanovanjskih objektov, balkonov in teras, kmetij ter ostalih objektov (trgovin, lokalov, vrtcev, podjetij).

Svečana podelitev priznanj je bila 12. novembra v dvorani Centra Nova. Prvo mesto v kategoriji okolica individualnih stanovanjskih objektov sta osvojila Olga in Silvo Pečko (Vinska Gora), v kategoriji balkoni in terase je prvo mesto osvojila družina Dolinšek (Šentilj), prvo mesto v kategoriji kmetije sta si prislužila Fanika in Zvonko Gradišnik. S prvim mestom sta bila nagrajena tudi stanovanjski blok na Stantetovi 26–32 ter bencinska črpalka na Celjski cesti.

Diana Janežič

ERICo PRIPRAVIL MEDNARODNI POSVET O SRNJADI

Inštitut za ekološke raziskave ERICo Velenje je v sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije in Zavodom za gozdove Slovenije v soboto, 22. novembra, v Hotelu Paka v Velenju organiziral 1. slovenski posvet z mednarodno udeležbo o upravljanju z divjadjo: srnjad.

Ideja o posvetu je nastala na lanskoletnem 8. evropskem kongresu o srnjadi, ki je ravno tako potekal v Velenju v enaki organizacijski sestavi in kjer je bila poudarjena potreba po organizaciji takšnega dogodka za slovensko javnost.

Posvet o srnjadi je bil prvi v vrsti predvidenih vsakoletnih posvetov o upravljanju z divjadjo, kjer bodo poleg domačih raziskovalcev slovenski znanstveni in strokovni javnosti svoje najnovejše izsledke predstavljali tudi nekateri uveljavljeni svetovni raziskovalci.

Posvet so s pozdravnimi govori odprli mag. Marko Mavec, direktor Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje d. o. o., Srečko Meh, župan Mestne občine Velenje, Branko Kurnik, podpredsednik Lovske zveze Slovenije in Marko Jonozovič, vodja Oddelka za gozdne živali in lovstvo pri Zavodu za gozdove Slovenije.

Voditelji okrogle mize - od leve doc. dr. Boštjan Pokorny, Marko Jonozovič, prof. dr. Ivan Kos in Blaž Krže

STROKOVNJAKI O SRNJADI

Posvet je potekal v treh glavnih sklopih. V prvem delu so svoje znanstve-

ne dosežke predstavili štirje priznani strokovnjaki iz tujine. Prvi je govoril prof. dr. Rory Putman (Velika Britanija), ki je predstavil različne sisteme upravljanja z divjadjo po Evropi. Dr. Stefano Focardi (Italija) je nadaljeval s predavanjem o adaptivnem upravljanju s srnjadjo, ocenjevanju populacij ter o prostorski strukturi v populacijah parkljarjev na italijanskem primeru.

Prof. dr. Emil Srebočan (Veterinarska fakulteta Zagreb) je predstavil raziskavo o vsebnostih kadmija v tkivih srnjadi, doc. dr. Alen Slavica (Veterinarska fakulteta Zagreb) pa je govoril o problemu povoza srnjadi v okraju Karlovac na Hrvaškem.

V drugem delu posveta so priznani slovenski strokovnjaki predstavili najnovejše in izredno zanimive rezultate raziskav o srnjadi. Tako so predavali prof. dr. Ivan Kos (Bioteh-

niška fakulteta, Oddelek za biologijo), ki je govoril o pomenu natančne registracije odvzema srnjadi za načrtovanje upravljanja, dr. Hubert Potočnik (Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo) je predstavil razloge za zgodnjo smrtnost mladičev pri srnjadi, Aleš Ocvirk (Zavod za gozdove Slovenije) je govoril o vplivu parkljarjev na objedenost gozdnega mladja v Sloveniji, dr. Miran Čas (Gozdarski inštitut Slovenije) pa je predstavil populacijsko dinamiko srnjadi v odvisnosti od spreminjanja rabe tal ter številčnosti lisic.

Rezultate svojih raziskav so predstavili tudi trije raziskovalci Inštituta za ekološke raziskave ERICo Velenje d. o. o. in sicer mag. Samar Al Sayegh Petkovšek, ki je govorila o trošnjakih gliv v prehrani srnjadi in nekaterih ostalih prostoživečih prežvekovalcih, Ida Jelenko je predstavila srnjad kot kazalnik kakovosti življenjskega okolja na primeru ugotavljanja onesnaženosti okolja s fluoridi z določitvijo zobne fluorozne spodnjih čeljusti srnjadi, doc. dr. Boštjan Pokorny

pa je predstavil problematiko trkov vozil s srnjadjo: stanje in reševanje problema v Sloveniji.

Predavanja je zaključil zunanji sodelavec inštituta ERICo Jernej Marolt (MKGP, Inšpektorat za lovstvo in ribištvo), ki je govoril o značilnostih prehajanja prostoživečih parkljarjev prek državnih cest pred in po implementaciji zvočnih odvrtačalnih naprav.

V popoldanskem delu posveta se je odvijala okrogla miza, na kateri so Blaž Krže (Lovska zveza Slovenije), Marko Jonozovič (Zavod za gozdove Slovenije) in doc. dr. Boštjan Pokorny najprej predstavili problematiko upravljanja s srnjadjo v Sloveniji.

Nato so gostje okrogle mize (poleg omenjenih treh tudi prof. dr. Ivan Kos) v sodelovanju s prisotno javnostjo razpravljali o trenutnem upravljanju s populacijo srnjadi v Sloveniji, odgovorili na nekatera zastavljena vprašanja ter oblikovali skupne zaključke posveta.

Dogodek je bil v prvi vrsti namenjen slovenski strokovni javnosti, t.

Prof. dr. Rory Putman

j. upravljavcem z divjadjo, saj je bil poudarek predvsem na praktičnih spoznanjih v povezavi z boljšim in učinkovitejšim upravljanjem s to vrsto. Posveta se je udeležilo 109 udeležencev, med drugim predstavniki LZS, ZGS, Lovskega inšpektorata, raziskovalci, študentje in drugi.

Ida Jelenko, univ. dipl. geog.
doc. dr. Boštjan Pokorny,
univ. dipl. inž. gozd.

Center odličnosti okoljske tehnologije COOT je bil uvrščen med Evropske regionalne nagrajence za leto 2008

18. novembra je nagrado Evropskega parlamenta in Odbora za regionalni razvoj (European Regional Champions Awards 2008) prejel projekt »Center odličnosti okoljske tehnologije COOT«, v katerega je kot partner vključen ERICo Velenje, vodi ga Inštitut Jožef Štefan, financiran pa je iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. V sklopu COOT skupaj z Gozdarskim inštitutom izvajamo projekt Mikoremediacija sterilnih in kontaminiranih substratov s pridelavo lesa. V njem skušamo z uporabo lesnih sekancev in glivnih micelijev omogočiti optimalno rast drevoja na antropogeno spremenjenih substratih, kot so na primer na območju sanacij ugreznin velenjskega premogovnika, kjer na manjši poskusni ploskvi vse od leta 2005 izvajamo omenjeni rastni poskus.

Uspešno opravljen akreditacijski nadzor

25. in 26. novembra je bil v ERICu redni akreditacijski nadzor Slovenske akreditacije. Ugotovitve nadzora kažejo na visok nivo kakovosti dela v podjetju. ERICo ima že od leta 2002 implementiran sistem kakovosti po ISO/IEC 17025 za področja analiz in vzorčenj voda, tal, kuriv, odpadkov in plinastih emisij. Akreditacija je eden ključnih pogojev za pridobitev in vzdrževanje pooblastil za izvajanje okoljskih monitoringov na različnih področjih.

OBVESTILO ZA KUPCE ODPADNEGA LESA

Karbon, d. o. o., vse kupce odpadnega lesa, ki so prejeli položnico za plačilo pred 1. oktobrom, pa je še niso poravnali, poziva, da to storijo brez doplačila do 5. decembra.

Po tem datumu bodo stare položnice neveljavne, morebitno plačan znesek pa vrnjen lastnikom.

»MUZEJSKA« ZLATA POROKA ZAKONCEV POTRČ

Podzemni Muzej premogovništva Slovenije v Velenju, ki je v letošnjem letu 180 metrov pod zemljo gostil že 250.000. obiskovalca in je leta 2001 prejel tudi posebno priznanje Evropskega muzejskega foruma, pod svoje okrilje že deveto let zapored sprejema tako domače kot tuje goste. Pa vendarle je bila sobota, 15. novembra, malce drugačna od ostalih.

V tem muzeju se je namreč zgodil – za to okolje prav poseben dogodek – saj sta si pred pričama, ki sta bila kar njuna hči in sin, sorodniki in svati po 50 letih skupnega življenja svoja prstana ponovno izmenjala **Genovefa (Pepca) Potrč** in upokojeni rudar v Premogovniku Velenje **Alojz Potrč**. Zlatoporočenca Potrč sta se spoznala davnega leta 1957 na vlaku na poti s Pragerskega v Celje. Alojz je prihajal iz vojske in je bil namenjen na delo v takratni Rudnik lignita Velenje, Pepca pa je gospodinjala pri družini Lovrenčič v Velenju. 15. novembra 1958 sta se poročila v Juršincih pri Ptujju, od koder je bila doma nevesta. Kot zanimivost naj navedemo tudi to, da se je na isti dan poročila tudi nevestina sestra, saj je poroka predstavljala kar precejšnji strošek. Poroka je trajala tri dolge deževne dni, za poročno darilo pa sta dobila strojček za mletje mesa (t. i. »flajš mašin«), ki ga imata še vedno. V zakonu sta se jima rodila dva otroka: leta 1959 sin Boris, leta 1964 pa še hči Vera. Danes ju razveseljujejo dve vnukinji in en vnuk.

Da je bil trenutek še slovesnejši, je poskrbel nekdanji direktor Premogovnika Velenje dr. Franc Žerdin, sicer pooblaščenec Upravne enote, ki jima je namenil tople in prijazne besede: »Če bi Pepca in Alojza danes povprašali, kako neki sta uspela skupaj dočakati tako lepo obletnico poroke, bi oba, v en glas, na zelo preprost način izpovedala svojo veliko življenjsko zgodbo, ki bi jo lahko povzeli nekako takole: »Skromno in delovno sva znala živeti, imela

Pepca in Alojz Potrč s svojima pričama - hčerko Vero in sinom Borisom

sva se rada, zaupala sva si in spoštovala sva drug drugega. Trdega in poštenega dela sva se naučila že v najini mladosti. In vedno sva neizmerno spoštovala najino družino, bila nama je svetinja, znala sva jo ohranjati toplo in prijazno, pravo pribežališče – tako v sreči kot tudi v stiskah.«

ROJEN PRI SV. BARBARI

Alojz Potrč se je mami Tereziji in očetu Ferdinandu rodil 1. junija 1935 v idilični vasici Jablance pri Sv. Barbari. Osnovno šolo je obiskoval pri Sv. Barbari, zatem se je ob očetu lotil učenja za poklic tesarja. Pa se nekako ni mogel navdušiti za ta poklic, zato je v letu 1953 sklenil oditi v Velenje, ki je bilo takrat novo nastajajoče mesto, s hitrim razvojem

industrije in rudarstva, s tem pa tudi z veliko možnostmi za zaposlitev. Nekako »po komandi« takratnega direktorja rudnika Nestla Žganka se je mladi Lojz znašel med rudarji, v jami, kjer je bilo delo trdo in nevarno, kjer so kameradi znali pomagati, znali pa so rudarjem novincem včasih tudi zelo neprijetno nagajati.

Pa je Lojz vse preizkušnje preстал, postal je ugleden član velikega rudarskega kolektiva, končal nadzorniško šolo, bil 20 let rudarski reševalec, predsednik številnih organov v takrat samoupravnem sistemu vodenja podjetja.

Mnogo lepih, pa tudi manj lepih dogodkov veže Lojza na 32-letno delo v premogovniku, posebej boleči spomini so povezani z nesrečami pri delu, v katerih je življenje izgubilo

kar nekaj njegovih sodelavcev, dobrih prijateljev in znancev. V letu 1985 se je Alojz upokojil, kar mu je omogočilo, da se je lahko popolnoma posvetil domu, svojim vnukom in predvsem petju v pevskem društvu Kajuh ter pri upokojenskem pevskem zboru. 53 let je že član pevskega društva Kajuh, 17 let že poje pri upokojencih, vmes pa je Lojz uspel kar 61-krat darovati tudi kri.

PRI DEVETIH OD DOMA

Pepca, hči Neže in Antona Kajnik, je bila rojena 3. januarja 1936 v Juršincih pri Ptujju. Ker je bilo doma 5 otrok, kruha pa malo, je že pri 9 letih morala oditi od doma h krstni botri, kjer je ostala do svojega 18. leta. Ker so v Savinjski dolini že takrat gojili hmelj in so hmeljarji za obiranje potrebovali obilo pridnih

rok, se je mlada Pepca odločila oditi na sezonsko delo v Griže. Imela je srečo, saj je tam spoznala gospo Lovrenčič in se pri njej zaposlila kot gospodinjska pomočnica, najprej v Grižah, zatem pa še v Velenju.

Po rojstvu obeh otrok se je Pepca v letu 1968 odločila oditi za boljšim zaslužkom v Nemčijo, v tovarno. Pa tam ni zdržala dolgo, domotožje, ljubezen ter skrb za usodo otrok in moža so bili tako veliki, da se je že po desetih mesecih za stalno vrnila v Velenje. V letu 1971 je dobila zaposlitev v Nami. V njej je delala do leta 1988, ko se je invalidsko upokojila. Pepca in Alojz Potrč sta si bila enotna: »Če želiš ostati skupaj 50 let, ni tako enostavno – pridejo tudi težki časi. Ki pa jih je treba premostiti. Enkrat ima prav eden, drugič drugi – treba se je znati »poglihati« in potem gre lahko pot naprej. Oba sva

zadovoljna, da sta otroka pri kruhu ter da se tudi vnuki že šolajo.«

Za zlato poroko pod zemljo sta mamu in očeta Potrč navdušila sin Boris in hči Vera, saj je Alojz tako svoj prvi kot tudi zadnji »šiht« od delal ravno v jami Škale, kjer je zdaj muzej premogovništva.

V imenu Muzeja premogovništva Slovenije ju je pozdravil vodja muzeja Stojan Špegel, ki jima je ob tej priložnosti simbolično izročil zlati »markici« – zlatoporočenca Potrč pa markic ob prihodu iz jame tokrat nista pustila na evidenčni tabli prisotnosti, ampak sta ju odnesla s seboj domov, da ju bosta – to jima vsi želimo – še dolga leta spominjali na praznovanje 50. obletnice skupnega življenja.

Tadeja Mravljak Jegrišnik

VESELI DECEMBER V MUZEJU PREMOGOVNIŠTVA

RAZSTAVA OB 55-LETNICI RUDARJA

Od 25. novembra je v prostorih muzeja postavljena razstava ob 55-letnici internega časopisa RUDAR. V kopalnici so izobešene posamezne številke Rudarja iz zadnjih 20 let, v prezivnici pa so v vitrinah razstavljene starejše arhivske številke Rudarja.

DAN ODPRTIH VRAT

4. december, god zavetnice rudarjev sv. Barbare, bo v Muzeju premogovništva Slovenije dan odprtih vrat. Od 9. do 15. ure bodo brezplačno na ogled muzejske zbirke na površini in pod njo. Ob 13. in ob 14. uri bo nastopil Harmonikarski orkester Barbara. Priporočajo, da obiskovalci svoj obisk najavijo na telefon 03/5870-997.

Zvečer bo v muzeju tudi tradicionalna prireditev Premogovnika Velenje ob dnevu sv. Barbare.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ IVA HANSA AVBERŠKA

12. decembra ob 18. uri bo odprtje razstave fotografij Iva Hansa Avberška, ki bodo objavljene v njegovi fotomonografiji »Knapovska dolina«. Ob odprtju bo pogovor z avtorjem razstave.

VESELI DECEMBER

Decembrski praznični čas bo tudi priložnost za Bergmandeljčevo ustvarjalno delavnico za otroke.

13. decembra ob 10. uri bo otroško delavnico vodil akademski kipar Jiří Kočica, otroci pa bodo ustvarjali novoletne okraske iz voska (v sodelovanju z odborom za kulturo Premogovnika Velenje).

Druga otroška novoletna delavnica bo 20. decembra, ob 15. uri na temo »Moja novoletna želja«. Vabimo otroke, da se nam pridružijo pri raziskovanju in spoznavanju novoletnih običajev ter pričakovanj nekoč in danes, z nami izrazijo svoje

male in velike želje, ki jih bomo na koncu predstavili na razstavnem panoju v prezivnici muzeja. Delavnico bo vodila Bojana Pustinek (v sodelovanju s ČŠOD). Otroke bo ob 15. uri obiskal tudi dedek Mraz.

NOČNI OGLED MUZEJA IN OBISK DEDKA MRAZA

Decembra pa, seveda, v muzeju ne smeta manjkati nočni ogled muzeja in obisk dedka Mraza. Tradicionalna prireditev bo letos v soboto, 20. decembra, od 15. do 21. ure. V spremljevalnem programu bo sodeloval Pungartnikov Korl, letošnja posebnost pa bodo »žive muzejske scene«. Dedek Mraz bo izpolnjeval drobne otroške želje, skrbel za vedro in praznično razpoloženje, pri tem pa mu bodo pomagali člani Pihalnega orkestra Premogovnika Velenje. Prijazno vabljeni v decembru v Muzej premogovništva Slovenije!

ZGODILO SE JE

50 LET ŠOLSKEGA CENTRA VELENJE

50 let se v velenjski šolski center stekajo poti številnih dijakov, od leta 1996 tudi študentov in drugih udeležencev izobraževanja na eni strani. Na drugi strani pa to vzgojno-izobraževalno ustanovo gradijo življenjske zgodbe številnih predanih, inovativnih, srčnih profesorjev, učiteljev, mojstrov ...

Torto s 50 svečkami so upihnili ravnatelji šol centra in nekdanji dijaki, ki so danes poznani glasbeniki, športniki, gospodarstveniki ali politiki.

Tako prvi kot drugi so leto za letom sestavljali barviti mozaik ŠCV, ki se je na slovesni prireditvi 20. novembra v Domu kulture predstavil pod geslom **Mavrica znanja**. Vsaka barva, vsaka šola je dragocena, ker skupaj z drugimi predstavlja tisti pravi del 50-letne Zgodbe o zmagovalcih. O tej zgodbi in šolskem centru kot stičišču, križišču in poligonu za pridobivanje izobrazbe in uporabnih znanj je v nagovoru zbranim na prireditvi in v uvodnem delu Zbornika ob 50-letnici ŠCV razmišljal njegov direktor Ivan Kotnik.

Njegovim podatkom o uspešnosti centra sta pritrnila župan MO Velenje Srečko Meh in sekretar ministrstva za šolstvo in šport Boštjan Zgonc.

CENTER SE PREDSTAVI

Začelo se je v šolskem letu 1958/59, ko se je v Industrijsko rudarsko šolo vpisala prva generacija. Začelo se je s 100 dijaki.

Šolski center Velenje danes sestavljajo: Poklicna in tehniška rudarska šola, Poklicna in tehniška šola za storitvene dejavnosti, Poklicna in tehni-

ška strojna šola, Poklicna in tehniška elektro in računalniška šola, Splošna in strokovna gimnazija, Višja strokovna šola, Medpodjetniški izobraževalni center in Skupne strokovne službe.

V šolskem in študijskem letu 2008/09 poteka izobraževanje v 29 srednješolskih in 6 višješolskih strokovnih programih. V njih se izobražuje 2120 dijakov, 690 študentov ter 1600 odraslih oziroma drugih udeležencev izobraževanja. Dijaki prihajajo iz 42 slovenskih občin, študenti pa iz 70. V ŠCV je 265 redno zaposlenih in 109 zunanjih sodelavcev.

Mavrično podobo na praznovanju so izrisali dijaki vseh šol z mladostno energijo, drznostjo in samozavestjo.

Pouk in predavanja potekajo v treh šolskih zgradbah na Trgu mladosti, v treh novih zgradbah MIC in na šestih dodatnih lokacijah – v Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega, Ljudski univerzi, OŠ Gustava Šiliha, Vili Rožle, Knjižnici ŠCV in Rdeči dvorani. ŠCV ima dobrih 24.000 m² funkcionalnih površin, 131 učilnic, od tega 70 specializiranih, 14 računalniških in 4 multimedijske učilnice in športno dvorano s 600 sedeži. V centru je več kot 1000 računalnikov, ki so povezani v omrežje internet, v knjižnici pa je 50.000 knjižnih enot.

V ŠCV so ponosni na dobro opremljene učilnice, lastne dosežke pri razvoju, izdelavi in prenosu moderne učne tehnologije v izobraževanje, uporabo računalniško podprtega informacijskega sistema, komunikacijske tehnologije, razvoj energetskega inženiringa ...

Prav tako so ponosni na dosežene rezultate dijakov, študentov in odraslih tako na izobraževalnem kot tudi

na izvenšolskih področjih.

POVEZOVANJE, SODELOVANJE

Poleg osnovne dejavnosti je v ŠCV dobro razvito sodelovanje z domačimi in s tujimi partnerji, ki so ga začeli že leta 1973. Kot nosilci projektov in projektni partnerji sodelujejo v različnih projektih EU že od leta 1997. Doslej so uspešno izpeljali več kot 80 domačih in mednarodnih projektov na področju izmenjave dijakov, pilotnih in razvojnih projektov, funkcionalnih usposabljanj za potrebe različnih naročnikov, poklicne orientacije in sodelovanja, tako z državami Z Balkana kot članicami EU.

Prepoznavni so po zelo dobrem sodelovanju z delodajalci – sodelujejo s 350 podjetji, z zavodi, zasebniki, in po blagovni znamki, ki jo sistematično razvijajo že skoraj 20 let ...

Dobro so poskrbeli za dijaško prehrano in z veseljem ugotavljajo, da

je odstotek dijakov, ki se v dopoldanskem času redno prehranjujejo, večji od pričakovanega. 95 odstotkov dijakov redno zaužije topli obrok.

V letu 2008 so izdali kar 3 zbornike: spomladi Zbornik ob 25-letnici gibanja Mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline, oktobra Zbornik ob 40-letnici srednješolskega zborovskega petja in 20-letnici Mladinskega mešanega pevskega zbora ŠCV, ter novembra Zbornik ob 50-letnici ŠCV, ki predstavlja razvoj in dogodke zadnjih desetih let.

Tri šole ŠCV, Poklicna in tehniška rudarska šola, Poklicna in tehniška strojna šola ter Poklicna in tehniška elektro in računalniška šola) so ob letošnjem občinskem prazniku prejele najvišje občinsko priznanje – Grb Mestne občine Velenje za uspešno 50-letno vzgojno-izobraževalno delo.

Diana Janežič,
foto Hans

ZA VAS IN NAS POSADILI DREVESA

V letošnjem šolskem letu je v slovenskih srednjih šolah prvič zaživel strokovni program okoljevarstveni tehnik. V Poklicni in tehniški rudarski šoli Šolskega centra Velenje je septembra z izobraževanjem v tem programu začelo 30 dijakov – 21 deklet in 9 fantov. Med drugim je tako v vsej 50-letni zgodovini rudarske šole v razredu prvič več deklet kot fantov.

»Vodstvo šole, učitelji in dijaki si želimo kar najboljše povezanosti in prepoznavnosti novega programa v lokalnem in širšem okolju. Odlična priložnost za takšno povezovanje se nam je ponudila pri sodelovanju s hčerinsko družbo Premogovnika Velenje PV Invest, ki je prislunila želji dijakov, da posadijo drevesa,« so v vabilo na svečanost ob začetku programa okoljevarstveni tehnik (OVT) zapisali v ŠCV. Celotni projekt je dobil ime »Za vas in nas posadimo drevo«.

Dijaki in učitelji so ob Velenjskem jezeru posadili štiri drevesa – 2 javorja in 2 divji češnji, mednje umestili klopi, ki jih je podaril Premogovnik Velenje, in prostor poimenovali »okoljevarstveni gaj«.

»Cilj programa OVT je dijake usposobiti, da bodo v okviru svojih pristojnosti vestno, etično in odgovorno udeleženi varstvo okolja zase, za vse nas in za naše zanamce.

K perspektivnosti poklicev na tem področju prispeva dejstvo, da imamo v Velenju program v srednji šoli, dijaki pa lahko nadaljujejo izobraževanje na Višji strokovni šoli v programu komunala in okoljevarstvo ali od letos na Visoki šoli za varstvo okolja,« je na simpatični prireditvi, katere program so zasnovali in izvedli dijaki programa OVT, med drugim dejal **Albin Vrabič**, ravnatelj Poklicne in tehniške rudarske šole.

Ludvik Golob, pomočnik direktorja Premogovnika Velenje, pa je poudaril: »Premogovnik Velenje je v svoji več kot 130-letni zgodovini odkopal več kot 200 milijonov ton premoga

Dijaki prve generacije okoljevarstvenih tehnikov v svojem gaju.

in s tem spremenil podobo Šaleške doline – degradiral površino, povzročil nastanek jezer, vplival na vodotoke.

Te problematike se v Premogovniku Velenje dobro zavedamo in smo jo že dolgo nazaj začeli reševati. Najprej s saniranjem površine, kar je sistematični in konstantni proces še danes. Lotili smo se zmanjševanja drugih vplivov na okolje oziroma njihovega nadziranja, zato smo vzpostavili varnostno-tehnološki informacijski sistem, s katerim 24 ur na dan spremljamo vse indikatorje, ki kažejo naše vplive na okolje. Rezultat tega načrtnega dela je bil leta 2000 pridobljeni certifikat 14001 za ravnanje z okoljem.

V svetovnem merilu največji izziv za okolje pomenijo klimatske razmere, nevarnost zmanjševanja biotske ra-

znolikosti, smotrna uporaba naravnih virov, vedno več odpadkov. Prav zato smo veseli, da imamo okoljevarstvene izobraževalne programe tudi v Velenju, kjer imamo veliko izzivov za bodoče maturante in diplomante s tega področja.«

Albin Vrabič je še poudaril, da je pri okoljevarstvu najpomembnejše ozaveščanje ljudi. Dobro je, da se zavedanje o pomenu sistematičnega dela pri varovanju okolja v Sloveniji krepi. Ena od metod ozaveščanja so akcije in dijaki so prvo nalogo odlično opravili – posadili so drevesa ter poskrbeli za ozaveščanje udeležencev slovesnosti. Predstavili so himno razreda, sedem zapovedi in tri zaobljube – v slednjih smo dijaki, učitelji in gostje obljubili okolju in planetu Zemlji, da lahko računata na nas.

Diana Janežič

SPOŠTOVANI RUDARJI, ZAPOSLENI IN UPOKOJENI, POČASTIMO DAN SV. BARBARE!

Rudarji Mislinjske doline smo se lani prvič srečali na god sv. Barbare v Doliču. Srečanja se je udeležilo več kot 80 zaposlenih in upokojenih rudarjev.

Vabimo vas na 2. srečanje v čast naši zaščitnici sv. Barbari. Dobimo se **v soboto, 6. decembra 2008, ob 9.30 pri upodobitvi sv. Barbare ob kapeli v Doliču.** Po krajši slovesnosti in bogoslužju bomo v gostišču Repolusk nadaljevali druženje ob knapovsk malici in pogovoru o nadaljnjih aktivnostih in srečanjih.

Prosimo, če za malico prispevate po 6 €.

Kdor ima rudarsko uniformo, je vabljen, da se srečanja udeleži v njej. Kdor ima bencinko, naj jo prinese s sabo.

Prosimo, da svojo udeležbo sporočite **do srede, 3. decembra**, Ivanu Sedovniku (telefonski številki: 02 88 55 749 ali 041 865 343) ali Dar-ku Grušovniku (telefonski številki: 02 88 55 475 ali 041 801 067).

Prijazno vabljeni in srečno!

Organizacijski odbor sv. Barbare Dolič

DAN SLOVENSKIH GODB

V Glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega je v nedeljo, 16. novembra, dopoldne potekal dan slovenskega godbeništva, ki ga vsako leto v drugem kraju organizira Zveza slovenskih godb. Namenjen je predstavitvi novih slovenskih skladb za pihalne orkestre, napisane v tekočem letu. Letos sta srečanje pripravila Glasbena šola Velenje in Pihalni orkester Premogovnika Velenje.

»Pihalni orkester Premogovnika Velenje je izvedel štiri skladbe slovenskih avtorjev. V eni izmed njih se je predstavila tudi solistka na saksofonu Sara Beriša. Popoldne se je v koncertnem delu predstavil tudi Orkester slovenske policije, ki je predstavil drugi del novitet slovenske glasbe.

V sklopu dni slovenskega godbeništva vedno potekajo tudi okrogle mize. Letošnji sta bili predstavitev predvodništva ter slovenska glasba in mladinsko godbeništvo,« je povedal dirigent POPV in profesor klarineta v velenjski glasbeni šoli mag. Matjaž Emeršič.

LETNA SKUPŠČINA NK RUDAR

6. novembra je bila v Restavraciji Jezero redna letna skupščina NK Rudar. Prisotne je pozdravil predsednik NK Rudar Dejan Radovanovič, o delu v minuli sezoni pa je poročal tehnični vodja Miran Jalušič.

Zadovoljstvo v klubu je po sezoni 2007/08 veliko, saj je članska ekipa napredovala v prvo slovensko nogometno ligo in to prav v letu, ko NK Rudar praznuje 60-letnico delovanja.

Mlajše selekcije so prvenstva v svojih kategorijah končale po pričakovanju. Trenutni rezultati so sicer nekoliko pod pričakovanji, a v tako izenačeni ligi se lahko stanje popravi že po nekaj krogih. Cilj prvega moštva ob koncu prvenstva je uvrstitev v sredino lestvice.

Finančno poslovanje je zadovoljivo, klub posluje dobro, brez neizplačanih obveznosti in pozitivno. Tudi nadzorni odbor je poročal, da se v klubu dela odgovorno in korektno.

V razpravi so posamezni razpravljalci ocenili, da je stanje v klubu pozitivno, delo poteka sistematično in načrtno, dobro deluje nogometna šola, v članski ekipi igrajo večinoma domači igralci, zelo razveseljivo je, da so se na tribune vrnili gledalci. Tekme Rudarja so druge najbolj gledane v prvenstvu.

Veliko zaslug za vse to ima uprava generalnega pokrovitelja, Premogovnika Velenje, ki je poleg urejenosti razmer v klubu pripomogla tudi k pozitivnemu razmišljanju o nogometu v Šaleški dolini in motivirala športne navdušence za obiske tekem.

Kot je dejal Dejan Radovanovič, bodo v klubu po končanem jenskem delu prvenstva – zadnja tekma je 6. decembra med Rudarjem in Mariborom – analizirali stanje in začrtali smernice in cilje do konca sezone 2008/09.

d. k.

VEGETARIJANSKA PREHRANA

V davnini so bili človekovi predniki vegetarijanci. Pred približno 7,5 do 4,5 milijona let pa so opustili strogo vegetarijanstvo in začeli uživati vedno več mesa. Homo erectus pred 1,8 do 1,6 milijona let in zgodnji Homo sapiens pred 400.000 leti sta živela od mešane hrane, od katere je bila več kot polovica rastlinske.

V dolgem obdobju mešanega uživanja mesa in rastlinske hrane se je človek razvil v tipičnega vsejeda, čemur se je prilagodil tudi razvoj prebavil. Današnji volumen prebavil je relativno majhen, pri tem pa je majhen tudi delež debelega črevesa. Slednje je namenjeno mikrobnemu prebavljanju celuloze in drugih neškrobnih polisaharidov, ki jih vsebuje rastlinska hrana.

Anatomija prebavil in presnova človeški vrsti omogočata, da preživi in uspeva tako na čisto vegetarijanski kot tudi na čisto živalski hrani. Naravi človeka najbolj ustreza mešana prehrana z majhnim deležem živalske in pretežnim deležem rastlinske hrane.

BREZ MESA – MANJ NASILJA?

Vegetarijanstvo najpogosteje pomeni način prehrane, ki ne vsebuje mesa ali živalskih proizvodov. Pri večini vegetarijancev pa je pomen globlji, saj pomeni slog življenja, ki naj bi izključeval nasilje. Tako je vegetarijanstvo le stopnica k boljšim medsebojnim odnosom z manj nasilja, tudi v družbi.

Vegetarijanstvo so zagovarjali že Pitagora, Sokrat, Platon, Leonardo da Vinci, Milton, Newton, Rabindranat Tagore, Albert Schweitzer, Albert Einstein in številni drugi. Zadnja leta je zaradi neugodnih situacij, ki se dogajajo v živinoreji, in novih boleznih, ki se prenašajo z mesom, postalo vse bolj aktualno.

Aktualno stališče medicinskih in nutricionističnih znanosti je, da je vegetarijanska prehrana zdrava in priporočljiva ter da sodi med alternativne vrste prehranjevanja. Biti pa mora uravnotežena. Posameznik, ki se

odloči zanjo, mora biti o njej dobro poučen. Vemo, da deluje najbolj varovalno, ko gre za preprečevanje boleznih srca in žilja ter rakavih bolezni.

RAZLIČNE OBLIKE VEGETARIJANSTVA

Za vegetarijanstvo se ljudje odločajo zaradi različnih vzrokov - zdravstvenih in skrbi za okolje, predvsem živali. Pomembni so tudi ekonomski, saj je hrana iz rastlinskih virov cenejša kot tista iz živalskih. Lahko je to del njihove življenjske filozofije, ker so prepričani, da meso ni zdravo in da ni etično ubijati živali, lahko pa je razlog v njihovi veri (praktistjani, adventisti, gibanje Hare Krišna, hinduizem).

V ozadju je vedno osebna odločitev posameznika za drugačen način življenja. Ob tem pa bi morali poznati vse pasti, ki jih takšna odločitev lahko povzroči. Le tako bomo lahko preprečili in zdravili morebitne posledice, ki lahko nastanejo pri neustrezni vegetarijanski prehrani.

Danes poznamo več oblik vegetarijanske prehrane. Najblažja oblika izključuje meso, dovoljuje pa uživanje rib. Lakto-ovo vegetarijanci ne jedo rib in mesa, od živalskih produktov pa uživajo mleko, mlečne izdelke in jajca. Lakto-vegetarijanska prehrana je v bistvu enaka, le da niso dovoljena jajca. Dosledni vegetarijanci ali vegani pa ne jedo nobenih živil živalskega izvora, tudi mleka in mlečnih izdelkov ne. Presno-veganci uživajo le surovo, nekuhano sadje, zelenjavo in oreščke.

Lažje oblike vegetarijanstva, kamor sodi lakto-ovo vegetarijanstvo, uvrščamo med zdravo prehranjevanje. Potrebna sta čas in postopnost, da se organizem brez šoka privadi na dru-

gačen način prehranjevanja. Povsem prilagojeni vegetarijanci so zdravi ter normalno prehranjeni, neprilagojeni pa so že lahko na meji nedohranjenosti. Namesto mesa v prehrano pričnemo postopno uvajati stročnice (soja, leča, grah ...). Lažje oblike vegetarijanske prehrane so primerne za vsa starostna obdobja.

Dosledno vegetarijanstvo (veganstvo) in presnojedstvo pa povzročata kar nekaj težav in nista primerna za vsakogar. Ker v takšni prehrani ni produktov živalskega izvora, pogosto nastopi pomanjkanje vitamina B12 in železa. Zato moramo biti posebej pozorni pri veganskem prehranjevanju nosečnic in otrok.

Preden se odločimo za takšno obliko prehranjevanja, bi se morali temeljito naučiti izbirati ustrezna živila in pripravljati hrano. Svoje zdravstveno stanje moramo redno spremljati, paziti na počutje in pojav morebitnih simptomov, ki kažejo na pomanjkanje vitaminov in mineralov.

OTROCI, BOLNIKI

V primerjavi z odraslim ima otrok drugačne energetske potrebe, zaradi rasti pa potrebuje več beljakovin in antioksidantov. Zato moramo biti pri otrocih ali dojenčkih previdnejši pri izbiri vegetarijanske prehrane.

Lažje oblike vegetarijanske prehrane niso sporne, veganska prehrana in presnojedstvo pa lahko pripeljeta do resnih zdravstvenih zapletov, predvsem zaradi pomanjkanja vitamina B12 in železa.

Materino mleko ni vedno idealna hrana za dojenčka. Če se je dojilja pred porodom več let prehranjevala vegansko ali presnojedsko, bo njeno mleko vsebovalo premajhne količine vitamina B12, da bi lahko pokrila do-

jenčkove potrebe. Pri dojenčku, hranjenem le s takšnim mlekom, lahko pride do resnih zdravstvenih težav.

Bolniku s povišano telesno težo, povišanim krvnim tlakom in holesterolem v krvi bo postopen prehod na vegetarijansko ali vegansko prehrano nedvomno zelo koristen, saj pričakujemo postopno znižanje telesne teže, krvnega tlaka in holesterola.

Zaradi večje vsebnosti vlaknin v prehrani imajo vegetarijanci manj težav z zaprtjem. V primerjavi z vsejedci je njihov krvni tlak praviloma nižji, prav tako tudi raven holesterola in maščob v krvi.

Vegetarijanska prehrana zmanjšuje tveganje za nastanek določenih oblik raka, predvsem raka na debelem črevesu in danki. Nevarno pa je prepričanje, da lahko samo s spremembo prehrane pozdravimo številne resne bolezni.

Vedno znova sem žalosten, razočaran in na koncu besen, ko bolniku, ki je zaradi napredovale rakaste bolezni izčrpan ter energetsko in imunsko sesut, alternativci kot zveličavno rešitev ponujajo in prodajajo presnojedstvo kot način samozdravljenja rakavih obolenj. Takšna odločitev vodi le do dodatnega slabljenja imunskega sistema, energetskega primanjkljaja in neuravnoveženosti ter do hitrejšega napredovanja bolezni. Nobena od teh metod doslej še ni bila znanstveno preverjena.

Uradna medicina uspešno zdravi in pozdravi številna rakava obolenja z metodami, ki so znanstveno preverjene. Ker je praktično vsaka rakava bolezen v začetnem stadiju ozdravljiva, je zelo pomembno, da v primeru težav ne odlašamo z obiskom pri zdravniku.

HRANA KOT ZDRAVILO

Vegetarijanci se pogosto soočajo s pomanjkanjem vitamina B12. Klinična slika in simptomi so odvisni od starosti bolnika, spremljajočih bolezni, časa vegetarijanstva in koncentracije vitamina B12 v krvi. Vitamin B12 je nujno potreben za normalno delovanje živčevja. Pomanjkanje lahko privede do okvare možganov, hrbtenjače in živcev. Bolniki navajajo mravljinčenje in odrevenelost udov, fina motorika pa je

motena. Pri mnogih se pojavi okvara vidnega živca, s poslabšanjem ali celo izgubo vida.

Napredovanje pomanjkanja lahko povzroči motnje v delovanju mišic zapiralk, kar je razlog za uhajanje vode in blata. Bolniki so kronično utrujeni in nemočni, miselno-intelektualne sposobnosti vse slabše in pogosto smo priča razvoju zgodnje demence.

Majhni otroci se na pomanjkanje vitamina B12 odzivajo zelo hitro, saj v telesu nimajo zaloga. Postanejo razdražljivi, neješči, brezvoljni, nazadujejo v razvoju in izgubijo sposobnost za izvajanje že pridobljenih spretnosti.

Nenadoma ne zmorejo več sedeti brez opore ali ne zmorejo več dvigniti glavnice. Rast se upočasni, telesna teža ne narašča, komuniciranje pa postane izredno slabo. Okolica jih ne zanima, na zunanje dražljaje se vse slabše odzivajo, postajajo zaspani in odsotni. Nezdravljeno stanje vodi v koma in posledično smrt.

Dnevno potrebuje dojenček 0,5 mikrog vitamina B12, po dopolnjenem enem letu 1 mikrog, odrasel človek pa 2,5 - 3 mikrog. Glavni vir vitamina B12 so meso, ribe, jajca, mleko in nekatere alge.

Pri lažjih oblikah vegetarijanstva, kjer so v prehrano vključena jajca ali vsaj mleko, bo zelo redko prišlo do pomanjkanja vitamina B12, pri strogi veganski prehrani pa zagotovo, razen če ne uživamo alg ali si pomagamo s farmacevtskimi preparati vitamina B12. Izredno pomemben je dovolj velik vnos vitamina B12 med nosečnostjo in dojenjem. Pri otrocih se moramo odločiti za takojšnje dodajanje kot dopolnilo prehrani. Vključitev alg v prehrano je optimalna in pogosto tudi najlažje sprejemljiva rešitev. Pri veganih, starih od 7 do 14 let, so z 2 do 4 g alg nori dnevno dosegli popolnoma normalne vrednosti vitamina B12 v krvi.

Lažje oblike vegetarijanske prehrane pri otrocih ne povzročijo zaostajanja v rasti. V primerjavi z vsejedci so nekateri vegetarijanski (predvsem) veganski otroci lažji glede na svojo višino. Prva menstruacija pri veganskih in vegetarijanskih deklicah se pojavi nekoliko pozneje (med 13. in 15. letom).

Pri vegetarijancih je vzrok slabokrv-

nosti lahko tudi pomanjkanje železa. Otroci vegetarijanskih mater se rodijo z nižjimi koncentracijami skladiščenega železa. Železo najdemo v številnih živilih živalskega in rastlinskega izvora.

Poleg količine železa v hrani je pomembna tudi njegova kemična oblika in kombinacija živil, ki jih uživamo. Železo v mesu je v obliki, ki se lažje vsrka v kri kot železo v rastlinski hrani. Po drugi strani pa C vitamin, ki ga je veliko v zelenjavi, pospešuje vsrkavanje železa. Za dobro presnovo železa pa je potreben tudi funkcionalno dober prebavni trakt, brez morebitnih drisk ali drugih obolenj. Le tako bomo zaužito železo tudi dobro uporabili. Poleg krvne koncentracije so zelo pomembne tudi zaloge železa. Ob nizkih zalogah bo namreč naše počutje slabo, telesna zmogljivost pa nizka.

Ljudje kot predstavniki primatov še vedno ostajamo vsejedci. Takšen način prehranjevanja je najbližje anatomiji naših prebavil, presnovi in našim potrebam. Če se odločimo za vegetarijanstvo, moramo spoznati njegove prednosti in se naučiti zaobiti čeri, ki prežijo na nas. Predvsem pa mora biti vegetarijanska prehrana uravnovežena in polnovredna kot vse stvari v življenju. Dober tek in srečno!

Janez Poles

EGIPT – SKRIVNOSTNA DEŽELA FARAONOV (1. del)

Slovenci radi potujemo po svetu. Med bolj priljubljenimi deželami je Egipt. Dokaza: Slovenci smo tam kupili precej stanovanj, prodajalci so že osvojili slovenske besede. Veliko o Egiptu, njegovih znamenitostih in čarih, ve tudi naša sodelavka iz HTZ Velenje Damjana Kričej. Konec novembra letos je bila na raziskovanju Egipta enajstič.

V zgodnji jutranjih urah smo se iz letoviškega mesta Hurgada z luksuznim avtobusom podali na pot v Kairo. Pot do glavnega mesta Egipta je dolga in zelo zanimiva, saj smo prečkali tudi Sueški prekop, ki je 163 km dolg umetni ladijski prekop v Egiptu med Port Saidom ob Sredozemskem morju in Suezom ob Rdečem morju.

Prekop omogoča vodni transport med Evropo in Azijo, ne da bi bilo treba obkrožiti Afriko. Preden so zgradili prekop so del transporta opravili tako, da so tovor izkrali in ga med obema morjema prepeljali po kopnem. Gradnja prekopa je potekla med leti 1859 in 1869.

KAIRO – IZLET V PRETEKLOST

Po sedmih urah smo prispeli v Kairo, ki je biser Orienta, mesto tisočerih minaretov, kjer se srečata starodavna in moderna egipčanska civilizacija. Triumfalno glavno mesto Egipta, največje mesto srednjega vzhoda in Afrike. Tu začnemo naše popotovanje skozi zgodovino, popotovanje skozi čas, popotovanje v globino mogočne civilizacije.

Reka Nil je dala starodavni egipčanski civilizaciji nesmrtni pečat. Egipčani so videli svojo zemljo kot skrivnostno refleksijo neba in dojemali Nil kot zrcalno podobo mlečne ceste. Nil je bil za Egipčane vir neverjetnih spiritualnih dimenzij. »Kakor je zgoraj, tako je spodaj,« je slavni rek velikega Hermesa Trismegistusa, ki so ga Grki enačili z egipčanskim bogom modrosti Tothom.

Če pogledamo zemljevid Egipta, prepoznamo dve značilnosti: prva je bogata plodna Nilova delta, katere oblika nas spominja na lotosov cvet z dolgim pecljem, ki je hkrati simbol spodnjega Egipta. Če pogled preusmerimo v drugo dimenzijo, vidimo simboličen prikaz človeških možganov in hrbtenice. Bistvo razumevanja te mogočne starodavne civilizacije je ravno v dešifriranju simbolov. Simbol je nekaj, kar deluje na nezavedni ravni, iz te točke bi morali začeti naše raziskovanje Egipta, kajti starodavni templji, ki jih obiščemo na naši poti, delujejo kot energetski centri oziroma čakre vzdolž reke Nil. Za časa Starega kraljestva je bilo glavno mesto Egipta Memphis, pomembno stičišče poti, ki so vodile v zahodno puščavo in delto Nila. Od nekdanj mogočnega mesta

je danes ostalo zelo malo, verjetno je večji del zakopan pod današnjo vasico Mit Rahina. Nedaleč stran je nekropola mesta Memphis, Sakkara. Danes je to področje ena najpomembnejših arheoloških lokacij, saj vedno znova odkrijejo kaj novega.

Najslavnejša je piramida kralja Zoserja, prva stopničasta piramida še bolj slavnega arhitekta Imhotepa. Grki so Imhotepa enačili z Esklepijusom, saj naj bi bil, po Herodotovih zapisih, posvečen v »velike Ozirove misterije«. Tu se popotnik sreča z »namišljenimi vrati«, kjer sta ka (duša) in ba (duh) lahko prečkala prostor iz zemeljskega življenja v onostranstvo. V Gizi se mogočno dvigujejo proti soncu piramide kraljev IV. dinastije, eno izmed sedmih čudes sveta, slavne trojice Keopsa, Kefrena in Mikerinosa. Ni pomembno, kolikokrat človek vidi piramide na fotografiji ali televiziji, ko se znajde pred njimi, se počuti majhnega.

Mnoge teorije so bile napisane na temo velike Keopsove piramide – je resnično inteligenca z lastnim razumom? In velika mitična Sfinga? Čustva, ki privrejo na plano, ko ugledaš podobo v pesku s človeško glavo in z levjim trupom, so ob ponovnem snidenju enako intenzivna kot prvič. Vsak posameznik jih doživi drugače, pa vendar je skupna točka vseh nas globoko, tiho spoštovanje Njega Veličanstva.

»DOBRODOŠEL, PRIJATELJ!«

Za Kairo in Egipt na splošno lahko rečem, da sta najbolj prijazno mesto in država na svetu, saj vsakdo želi postati tvoj »prijatelj«. Stavek, ki ga boste nešteto-krat slišali: «Od kod prihajaš, moj prijatelj?» Ko poveš, od kod prihajaš, se skorajda ne zgodi, da ne bi ravno on poznal prijatelja, ki ima prijatelja v Sloveniji, po nekakšnem čudežu je bil tudi on v naši deželi. Počasi postane prav zabavno, ko sprejmeš njihovo igro in jo začneš tudi sam mojstrsko obvladovati. »Mesto mrtvih« je dom za žive in mrtve. Točnih podatkov, koliko prebivalcev šteje, ne ve nihče. Večji del pokopališča ima urejeno infrastrukturo, grobnice so sezidane z eno ali več sobami, ni pa nič nenavadnega videti sušenje perila med nagrobniki, saj je tu dom našlo mnogo revnih Kairčanov. Mesto zaživi posebno ob petkih (sveti dan za Muslimane) in praznikih, ko svojci obiščejo mrtve. Takrat imajo piknike na pokopališčih, darujejo mrtvim hrano – ta obred izvira še iz časa Faraonov. Štiridesetdnevno žalovanje, ki ga častijo še danes, je hkrati čas, ki ga je faraonov svečenik potreboval, da je balzamiral truplo. V koptskem delu Kaira se še danes pri določenih obredih uporablja poseben jezik, ki je nekakšna mešanica starodavnega egipčanskega jezika. Vsekakor je egipčanski muzej tisti glavni razlog, zaradi katerega smo se v centru mesta na Midan Tahrirju zadržali dosti dlje. Temu delu ogleda smo namenili kar nekaj ur, vendar pravijo, da če bi si želeli ogledati vsak eksponat samo za sekundo, bi potrebovali približno 9 mesecev ... Muzej je kronološko razdeljen, največji del je namenjen Tutankamonovi kolekciji z več kot 1.700 eksponati. Očarala nas je zlata posmrtna maska Farao-

na, ki je bil na prestolu le slabih devet let.

Kairo je mesto, ki dejansko nikoli ne spi. Posebno v večernih urah lahko na svojstven način doživimo utrip 20 milijonskega mesta. Kolikor je prebivalcev, dobimo občutek, toliko je tudi avtomobilov, križišča so brez semaforjev in prehodov za pešce, razen v centru mesta. Odločimo se za adrenalinski podvig – prečkanje ceste. Najboljši način, da se naučimo te veščine, je opazovanje domačinov, ki dostikrat radi priskočijo na pomoč turistom z nenavadnim izobraževanjem in se pri tem neznansko zabavajo.

ZA CENO SE POGAJAJTE!

Za sprostitev pa smo se zabavali tudi mi, ko smo se preizkusili v trgovanju in barantanju. Malo nočno avanturo predstavlja obisk najbolj obiskanega bazarja Khan el-Khalili. Poskušali vam bodo prodati popolnoma vse, saj so lokalni prodajalci pravi mojstri v vseh marketinških trikih.

Želeli bodo vedeti, od kod prihajate, nato vas znajo v polomljeni slovenščini tudi ogovoriti, tako da na koncu dobiš občutek, da obvladajo vse jezike tega sveta. Vedno vam bodo ponudili specialno ceno samo za vas. Najboljši način, da se izognete začetni nakupovalni mrzlici je, da jim preprosto razložite, da vam izdelek ni všeč. Kakršno koli drugo opravičilo je, lahko verjamete, izguba časa. Stavek, da je za vas nekaj predrago, si razlagajo popolnoma po svoje. To pomeni, da ste zainteresirani, vendar potrebujete čas za pogajanja o ceni. Dobra izkušnja, ki vam bo odlično koristila pri ogledu ostalih mest, saj so cene drugod navadno precej nižje.

prihodnjič Potovanje v Luksor in dolino kraljev

Damjana Kričej

V TELOVADNICAH JE ŽIVAHNO

S 1. oktobrom so znova oživele telovadnice. Športno društvo ponuja vadbo na sedemnajstih lokacijah v trinajstih panogah. Termini od ponedeljka do petka zvečer so polno zasedeni. Nekaj članov športnega društva smo povprašali, kako so zadovoljni s ponujeno rekreacijo in svojo vadbo.

VADIM ZA DOBRO

POČUTJE

Marica Močilnik, Kadrovsko-splo-

šna služba: »Pred kakšnimi 15 leti sem se prvič prijavila v preventivo. Takrat je bil njen program drugačen, kot je sedaj, in je vseboval tudi obisk pri zdravniku. Zdravnici sem potožila, da imam bolečine v križu. Glede na mojo starost in sedeče delo mi je svetovala več gibanja in okrepitev mišic in celo dodala, da lahko sicer čez nekaj let obsedim na invalidskem vozičku.

Po manjšem šoku sem zadevo premislila in se lotila dela. Najprej sem po priročniku telovadila jogo, nato pa me je prijateljica navdušila za aerobiko. Tako že 12 let redno hodim k aerobiki, ki jo vodi Dragica Mavec. Njen način vadbe mi je všeč, ker je pravzaprav razgibanje. 10 vaj iz njenega programa opravi tudi skoraj vsako jutro. Pred smučarsko sezono dodam tem vajam še nekaj vaj za okrepitev mišic nog.

Rada smučam, rada pa bi se ukvarjala še s kakšno rekreacijo, a mi zmanjkuje časa. Obiskovala sem tudi vaje pilatesa, ki so letos ob petkih, kar mi ne ustreza. Če se le da, hodim, predvsem ob koncih tedna, ki jih preživljam na vikendu na Pohorju. Rada tudi plavam, a le poleti na morju, saj nerada plavam v bazenih.

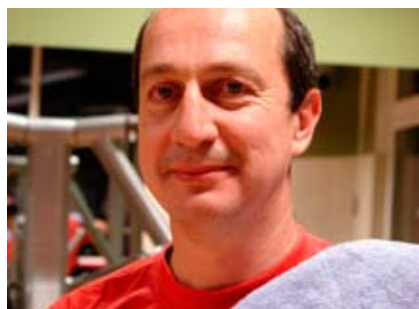
Seveda sem članica športnega društva

in iz njegovega programa, ki je res obsežen, zanimiv in v katerem lahko po mojem mnenju vsakdo najde kaj zase, izbiram posamezne akcije. Bila sem že na preizkusu hoje na 2 km, udeležila sem se nordijske hoje in z veseljem pričakujem napovedani tečaj, izletov pa se zaradi pomanjkanja časa zaenkrat še ne udeležujem.

Šestkrat sem že bila v preventivi in vedno sem zelo zadovoljna. Z organizacijo namreč, s sabo pa malo manj, saj ponujene aktivnosti tako resno vzamem, da se navadno vrnem s kakšno poškodbo, z boleznijo. Odslej bom v preventivi vadila bolj »z glavo«. Tako namreč izbiram tudi rekreacijo – nisem ljubiteljica iger z žogo, vadim tako, kot mi koristi, in s športom, pri katerem uživam.«

ŠPORTNO DRUŠTVO – ODLIČNO!

Milan Žižek, Elektroslužba Klasir-

nice: »Letos sem se tretjič udeležil preventive, bili smo v Šmarjeških Toplicah.

Bilo je v redu, dobra družba, veliko možnosti za rekreacijo, ki smo jih izkoristili. Meni gibanje zelo koristi, posebej po operaciji hrbtenice, ki sem si jo poškodoval pred dvema letoma v prometni nesreči.

V mladih letih sem bil športnik, treniral sem karate, in gibanje je še danes moj način življenja, z leti pa tudi po-

treba. Dobro se počutim pri rekreaciji in slabo, če to navado za kratek čas opustim.

Kolesarim, tekam, plavam, hodim v savno, delam vaje iz karateja. Pred leti sem bil tudi trener smučarjev skakalcev in sem bil pri športu aktiven na takšen način.

Včasih pa samo vaje ne pomagajo dovolj, potrebni so tudi dobra ekipa, dobro vzdušje, podpora, spodbuda. V mojih letih že tudi pazim, kakšne vaje delam. Vaditi je treba po pameti in glede na zdravstveno stanje – nespametno se je preobremeniti in s tem še dodatno poškodovati. Prav zato najraje vadim sam, glede na to, kako se počutim in koliko se mi ljubi.

Vsi v naši družini smo včlanjeni v športno društvo in udeležujemo se nekaterih akcij, koristimo popuste. Za to, da imamo športno društvo, moram pohvaliti celoten kolektiv, ker je vztrajal, da je do njegove ustanovitve prišlo. To je nekaj najboljšega, kar imamo v podjetju. Z njim smo dobili res veliko možnosti za rekreacijo. Tudi sicer je v Velenju, na območju TRC Jezero, veliko možnosti za sprehode, tek, kolesarjenje, kar mi je všeč.«

Amir Ikič, Jamsko vrtanje: »V zim-

skem času hodim k badmintonu, ker mi je ta šport zelo všeč. Zbrani smo štirje sodelavci, ki se dobro razumejo in smo se odločili za to obliko rekreacije. Smo sicer začetniki, a z vajo

postajamo vedno boljši. V poletnem času pa kolesarim. V športno društvo smo včlanjeni vsi v naši družini, od vseh ugodnosti in aktivnosti pa največ koristimo popuste za bazene.«

VABLJENI V ŠOLO PLEZANJA!

Matija Rovšnik, Služba investicij:

»Plezanje je v okviru športnega društva organizirano tretje leto. Letos smo v sodelovanju s Šaleškim alpinističnim odsekom razpisali tudi šolo plezanja, s katero smo udeležencem želeli predstaviti celotno vrhno tehni-

ko plezanja, gibanje v skali, plezanje na umetni steni, a ni bilo pravega odziva. Zato sedaj poteka le rekreativno plezanje na umetni steni.

Obisk je dober. Prihajajo v glavnem člani, ki hodijo že vsa tri leta, veliko je očetov z otroki. Starostne omejitve za otroke praktično ni, omejitev je umetna stena, ki s postavitvijo oprimkov ne omogoča plezanja majhnim otrokom.

Plezanje poteka v Rdeči dvorani vsak petek od 19. do 21. ure. Tiste, ki jih zanima ta rekreacija, vabim in jim sporočam, da potrebujejo le športno oblačilo (kratke hlače in majico), vso drugo opremo dobijo pri nas – pasove, vrvi, plezalke, magnezij, varovalno opremo.

Jaz sem inštruktor plezanja. S tem športom sem se začel ukvarjati že v srednji šoli. Tudi drugi moji športi so adrenalinski – vsi, ki so povezani z alpinizmom, turno smučanje, gorsko kolesarstvo.

Akcij športnega društva se udeležujem zelo malo, saj ves prosti čas namenim svojim športom. Sem pa,

seveda, član društva in zelo podpiram njegovo delovanje. Prepričan sem, da bi se mnogi sodelavci brez tega dosti manj gibali. Posebej s pridom izkoriščajo ugodnosti športnega društva, popuste za bazene in druge storitve.«

Tjaša Gorjanc, učenka: »Plezanje

me veseli, ni me strah. Prvič sem poskusila lani v telovadnici naše šole v Šoštanju. Odslej bom hodila v Rdečo dvorano. Za plezanje me je navdušil ati, ki tudi pleza. Rada igram tudi odbojko, jadram, pozimi pa smučam in deskam na snegu.«

Diana Janežič

REZULTATI TEKMOVANJ

ROKOMET

20. oktobra so bile odigrane finalne rokometne tekme naših ekip za sezono 2008:

Tekma za 7. mesto HTZ : Strokovne službe 6 : 10,

tekma za 5. mesto Zračenje : Transport 9 : 11,

tekma za 3. mesto Klasirnica : Priprave 13 : 11,

tekma za 1. mesto Proizvodnja : ESD 15 : 12.

Lestvica končnih uvrstitev!

1. mesto ESD, 2. Proizvodnja, 3. Priprave, 4. Klasirnica, 5. Transport, 6. Zračenje, 7. Strokovne službe in 8. HTZ.

ODBOJKA

3. novembra je bil odigran turnir v odbojki. Vrstni red:

1. mesto ESD, 2. Proizvodnja, 3. Klasirnica, 4. Strokovne službe, 5. Transport, 6. Priprave, 7. Izobraževanje, 8. Zračenje.

STRELJANJE Z ZRAČNO PUŠKO

13. novembra je bilo na strelišču Strelske družine Mrož tekmovanje v streljanju z zračno puško za moške in ženske, posamezno in ekipno.

Moški ekipno: 1. mesto OUTN – 616 krogov, 2. Priprave – 577 krogov, 3. Strokovne službe – 537 krogov, 4. Klasirnica – 533 krogov, 5. HTZ – 521 krogov, 6. Jamski transport – 517 krogov, 7. Izobraževanje – 488 krogov, 8. ESD – 429 krogov.

Moški posamezno: 1. mesto Mirko Junačko, OUTN, 173 krogov, 2. Matjaž Koželj, Strokovne službe, 168 krogov, 3. Tomo Sušec, ESD, 161 krogov, 4. Jože Sluga, OUTN, 159 krogov, 5. Ivica Jurič, Priprave, 159 krogov.
Ženske ekipno: 1.

mesto Strokovne službe – 563 krogov, 2. HTZ – 462 krogov.

Ženske posamezno: 1. Marina Sušec, HTZ, 176 krogov, 2. Darja Kelher, HTZ, 168 krogov, 3. Sonja Postrpinjek, Strokovne službe, 154 krogov, 4. Diana Janežič, Strokovne službe, 141 krogov, 5. Medarda Kramer, Strokovne službe, 137 krogov.

Najboljše strelke in strelci – od leve Darja Kelher, Matjaž Koželj, Marina Sušec, Mirko Junačko, Sonja Postrpinjek in Tomo Sušec

V SPOMIN RUDI AHČAN (13. 1. 1918–2. 11. 2008)

V začetku novembra smo v ožjem družinskem krogu na Žalah v Ljubljani pokopali uglednega rudarskega strokovnjaka ter nekdanjega predavatelja na Naravoslovno-tehniški fakulteti, odseku za rudarstvo, prof. dr. Rudija Ahčana.

Rudi Ahčan je bil rojen v Zagorju ob Savi. V Ljubljani je dokončal klasično gimnazijo, se po maturi vpisal na Rudarski odsek Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani in študij dokončal sredi vojne, leta 1943.

V času vojne je bil, še kot študent, večkrat zaprt, in sicer v Ljubljani, Zagrebu, v Italiji. Takoj po diplomi se je zaposlil pri železnici v Ljubljani, vendar so ga od tam v letu 1944 odvedli na prisilno delo v Nemčijo.

Strokovna vnema in predanost rudarskemu poklicu sta ga vodili po mnogih premogovnikih v takratni Jugoslaviji ter tudi po svetu. V letu 1945 je svojo bogato strokovno pot začel kot asistent v Rudniku Zabukovica, že naslednje leto bil premeščen v Velenje ter za tem z dekretom ministra za rudarstvo leta 1947 v Rudnik uglja Tito v Banoviće.

Njegova strokovna pot se je nadaljevala v letu 1950 v Istri, kamor je bil postavljen najprej za tehničnega vodjo in za tem za vodjo rudarskih del v jami Raša. Po opravljenem strokovnem izpitu je v letu 1953 ponovno prišel v Velenje in ostal vodja študijskega oddelka do leta 1958. V tem času je bila pod njegovim vodstvom rojena odkopna metoda z rušenjem krovnine, ki je kasneje prerasla v visokoproduktivno metodo za odkopavanje debelih slojev premoga, v svetu in doma poznano Velenjsko odkopno metodo. Iz Velenja je mladi rudarski strokovnjak leta 1958 odšel v rodno Zagorje, kjer je bil do leta 1963 tehnični direktor Rudnika rjavega premoga.

Kot uveljavljenega strokovnjaka ga je prof. dr. Mirko Perišič v letu 1963 povabil na delovno mesto upravnika Biroja za znanstveno in raziskovalno delo v Rudarskem inštitutu Beograd. Kmalu za tem je postal član ekspertne skupine za produktivnost in vodenje premogovnikov pri Komiteju za premog Evropske ekonomske skupine v Ženevi.

Znanstveno delovanje je dokazal z uspešnim zagovorom doktorske disertacije leta 1965 na Univerzi v Beogradu. Že naslednje leto se je vrnil v Slovenijo, na Univerzo v Ljubljano, kjer je bil leta 1968 izvoljen najprej v naziv izrednega ter nato v letu 1972 še v rednega profesorja. Na Naravoslovno-tehniški fakulteti, odseku za rudarstvo, je ostal zaposlen do 30. junija 1988, ko se je upokojil.

Veliko generacij študentov je imelo priložnost sprejemati njegovo bogato znanje, veliko rudarskih strokovnjakov je pri njem dobilo strokovni in življenjski nasvet. Vrata njegovega kabineta so bila vedno odprta za vse, ki smo bili v strokovni stiski, ki smo potrebovali pomoč in spodbudno besedo izkušenega učitelja in prijatelja. Svoje bogato znanje je posredoval na strokovnih predavanjih v mnogih državah po svetu, na fakultetah ter v več kot 150 rudarskih podjetjih, ki jih je obiskal. Mnogo priznanj in nagrad je prejel za svoje strokovno delo, zelo ponosen je bil na srebrni grb, ki ga je za razvoj premogovniške dejavnosti prejel od občine Velenje.

Posebno skrb je prof. dr. Rudi Ahčan namenjal študentom rudarstva. To ni bila le skrb za izvedbo kvalitetnih predavanj in vaj, bila je to tudi skrb za izvedbo mnogih dobro pripravljenih ekskurzij in strokovnih praks po rudarskih podjetjih v Jugoslaviji, bila je to tudi skrb za spoštovanje rudarskih običajev in navad.

Za Velenje in še posebej v strokovnem smislu za Premogovnik Velenje je bilo delovanje prof. dr. Rudija Ahčana izjemno pomembno, ne le zaradi odkopne metode, ki je zagotovo plod njegovega pionirskega raziskovalnega dela ter tudi njegovega poguma in razumevanja procesov, povezanih z odkopavanjem debelih slojev premoga. Vzporedno z odkopno metodo je bilo za njeno varno uporabo treba rešiti niz drugih zahtevnih strokovnih problemov, kot so prezračevanje, odvodnjevanje, organizacija dela, varnostni stebri itd.

Številni projekti in študije so bili izdelani v ta namen, pri njihovem nastajanju smo s profesorjem aktivno sodelovali tudi strokovnjaki velenjskega premogovnika, se ob njem učili, spoznavali tuje izkušnje, si širili strokovno obzorje. Profesor je vse to s svojim načinom dela vsestransko podpiral in spodbujal. Neprecenljiva je bila njegova strokovna pomoč tudi v primerih, ko so se v premogovniku zgodile hude nesreče, vdori vode, požari, vdori plinov ...

Spoštovani prof. dr. Rudi Ahčan, tvoji študentje, prijatelji, vsi, ki smo te poznali in smo sodelovali s teboj, smo te izjemno spoštovali in smo ti za vse, kar si nam dal, iskreno hvaležni.

Doc. dr. Franc Žerdin

ZAHVALA

Silve in Staneta Baloha iz Črnove
kolektivu Premogovnika Velenje in njegovemu direktorju
dr. Milanu Medvedu

*Podpisana sva v hudem požaru dne 13.03.98 izgubila gospodarsko
poslopje, kozolec, del črede koz in ne stroje in orodje. Med prvimi,
ki so izdatno priskočili na pomoč pri odpravljanju posledic
požara, je bil prav Premogovnik Velenje.*

*Zavedava se, da je to prispevek celotnega kolektiva, prav
tako pa vem, da se brez vašega tankočutnega posluha za
nastalo stisko in naše odčitke, da takoj konkretno priskočite
na pomoč, to ne bi zgodilo. Za vsa pomoči se zato celotnemu
kolektivu in vam osebno ISKRENO ZAHVALJUJEM!*

*Ob vaši pomoči in pomoči drugih sponzorjev, sosedov, sorod-
nikov ter z lastnim delom in sredstvi sva spet, postavila na noge
gospodarsko poslopje. Potrebno je še nekaj posvetiti, da bodo
v kratkem - še pred zimo - živeli spet pod pravo in varno streho.*

Vasa

ZAHVALA

OB NENADNI IZGUBI LJU-
BEGA OČETA
IVANA KALIGARA

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM
SODELAVKAM IN SODELAV-
CEM PRIPRAVE DELA IN DE-
ŽURNE SLUŽBE ZA IZREČE-
NA SOŽALJA, DAROVANO
CVETJE IN FINANČNO PO-
MOČ. HVALA SINDIKATU,
RUDARSKI GODBI, RUDAR-
SKEMU OKTETU IN ČASTNI
STRAŽI PREMOGOVIKA
VELENJE.

ISKRENA HVALA ŠE ENKRAT
VSEM, KI STE TE ŽALOSTNE
TRENUTKE DELILI Z MANO.
MIRA TEPEJ

ZAHVALA

OB BOLEČI IN TRAGIČNI IZGUBI SINA, BRATA IN VNUKA
MITJE GAJŠKA

SE ISKRENO ZAHVALJUJEMO KOLEKTIVU PREMOGOVIKA VELE-
NJE IN MITJEVIM SODELAVCEM V OBRATU PROIZVODNJA ZA FI-
NANČNO POMOČ, DAROVANO CVETJE IN SVEČE TER IZREČENE
BESEDE SOČUTJA IN SOŽALJA. HVALA VSEM, KI STE GA V TAKO
VELIKEM ŠTEVILU POSPREMILI NA ZADNJO POT. HVALA ČASTNI
ČETI RUDARJEV, GODBI IN ZA ORGANIZACIJO POGREBA.

MAMICA DRAGICA, ATI SLAVKO,
SESTRA TANJA IN STARA MAMA JUSTINA

ZAHVALA

OB NENADNI IZGUBI DRA-
GEGA OČETA
MILANA VERBOTNA

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM
VSEM SODELAVCEM REŠE-
VALNO-SERVISNE DEJAV-
NOSTI IN PREMOGOVIKU
VELENJE ZA IZREČENA SO-
ŽALJA, DAROVANO CVE-
TJE IN SVEČE TER UNIFOR-
MIRANIM RUDARJEM ZA
ČASTNO STRAŽO, DRAGU
KOLARJU ZA POSLOVILNE
BESEDE IN VSEM, KI STE GA
POSPREMILI NA NJEGOVI
ZADNJI POTI.

MILKO VERBOTEN

ZAHVALA

OB IZGUBI NAŠEGA DRAGEGA
JOŽETA KRAŠOVCA

SE ZAHVALJUJEMO SODELAVCEM V KOPALNICI IN STUDIJU HTZ
TER JAMSKEM VRTANJU PREMOGOVIKA VELENJE ZA IZREČE-
NA SOŽALJA IN DENARNO POMOČ TER GODBENIKOM, ČASTNI
STRAŽI IN GOVORNIKU ZA POSLEDNJE SLOVO.

VNUKA BOŠTJAN IN MATEJ TER SNAHA MILICA

ZAHVALA

OB SMRTI OČETA
MARTINA KOLARIKA

SE ZAHVALJUJEM SODE-
LAVCEM V PRIPRAVAH ZA
DENARNO POMOČ IN SIN-
DIKATU ZA DAROVANE
SVEČE.

DARKO KOLARIK

SILVESTROVANJE IN NOVOLETNI PLES V RESTAVRACIJI JEZERO

31. 12. 2008

Silvestrska večerja,
živa glasba

1. 1. 2009

Novoletni ples z večerjo
in živo glasbo

Dodatne informacije
in rezervacije:

Restavracija Jezero T: 03/5866-462; Darko Lamprecht G: 041/873-225

SILVESTROVANJE V HOTELU BARBARA V FIESI

PAKET (Novo leto; 2 noči) – že od 230€

PAKET (Novo leto; 3 noči) – že od 260€

PAKET (Novo leto; 4 noči) – že od 285€

PAKET (Novo leto; 5 noči) – že od 305€

Cena vključuje: namestitev v sobi tipa Plus/samopostrežni zajtrk, silvestrski meni z glasbenim programom (31. 12. 2008), Brunch (1. 1. 2009), kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morskovo vodo, prost vstop v savno, presenečenje, DDV.

Vse dodatne informacije in rezervacije: hotel Barbara v Fiesi T: 05/617 90 00;
www.hotelbarbarafiesa.com

SILVESTROVANJE V HOTELU OLEANDER V STRUNJANU

PAKET (Novo leto; 2 noči) – že od 195€

PAKET (Novo leto; 3 noči) – že od 230€

PAKET (Novo leto; 4 noči) – že od 255€

PAKET (Novo leto; 5 noči) – že od 275€

Cena vključuje: namestitev v sobi tipa Plus/samopostrežni zajtrk, silvestrski meni z glasbenim programom (31. 12. 2008) v restavraciji HOTELA BARBARA V FIESI (prevoz organiziran), Brunch (1. 1. 2009), kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morskovo vodo ter prost vstop v savno v HOTELU BARBARA FIESA, presenečenje, DDV.

Vse dodatne informacije in rezervacije: hotel Oleander v Strunjanu T: 05/671 81 00,
www.hoteloleander.si

illumina

extra
gorenje

ILLUMINA LCD 32VIP822 AHD-100

- LCD televizor diagonale 82 cm (32")
- resolucija WXGA 1366x768
- **100 Hz** osveževanje slike
- Supreme Digital Colour procesiranje video signala
- Inside Out tehnologija (PIP, PAP, PAT - 2 integrirana tunerja)
- P + P Plug & play PC vhod
- 2 leti garancije

679,00 €

gorenje

www.gorenje.si

HD ready HDMI HIGH DEFINITION MULTIMEDIA INTERFACE

LCD 32SIP831AHD

- LCD televizor diagonale 82 cm (32")
- resolucija HD READY WXGA 1366 x 768
- PAT, PIP in PAP – preko HD izvorov signala (HDMI, Y Pb Pr, PC)
- HDMI vhod
- namizno stojalo

479,00 €

Vabljeni v razstavno prodajni salon Gorenje v Velenje, kjer vas pričakuje prijazno strokovno osebje.

IŠČEMO »ZMAGOVALNO IDEJO« SAŠA REGIJE

SAŠA inkubator, regionalni podjetniški inkubator, je skupaj z generalnim pokroviteljem Premogovnikom Velenje, d. d. in osrednjim regionalnim partnerjem MO Velenje, pripravil natečaj za najboljše start-up podjetje SAŠA regije »Zmagovalna ideja«.

V natečaju lahko sodelujejo vsa mlada inovativna podjetja, stara do tri leta oziroma podjetniški timi, ki so tik pred ustanovitvijo podjetja in delujejo v SAŠA regiji.

Nosilce najboljših idej bodo finančno podprli z denarnimi nagradami v višini 6.000 evrov in jim ponudili strokovno pomoč, najboljša mlada podjetja bo SAŠA inkubator povezal tudi s pravimi partnerji za tržni uspeh njihove podjetniške ideje.

V okviru natečaja bodo tako poskušali identificirati podjetniške ideje z izdelanimi poslovnimi načrti s področij okoljskih tehnologij, energetike, medijev, informatike, turizma, transporta in logistike ter drugih perspektivnih področij.

Natečaj »Zmagovalna ideja« je partnersko povezan s slovenskim tekmovanjem start-up podjetij, kjer se bodo najboljša mlada podjetja iz regije potegovala za laskavi naslov »Slovenski start-up leta«. Pogoja za sodelovanje sta izdelan poslovni načrt in urejen status intelektualne lastnine podjetniške ideje.

Rok za oddajo poslovnih načrtov za natečaj je **23. januar 2009**, poslati jih je treba na naslov SAŠA inkubator, Koroška cesta 62 B, 3320 Velenje s pripisom »za natečaj Zmagovalna ideja« ali na elektronski naslov info@sasa-inkubator.si.

Razglasitev zmagovalcev natečaja bo 6. marca 2009 v okviru podjetniškega dogodka v Velenju. Več informacij o natečaju in o dejavnostih SAŠA inkubatorja je na voljo na spletni strani www.sasa-inkubator.si. Vse podjetnike in podjetniške time vabijo tudi, da se z vpisom v spletno stran inkubatorja včlanijo v mrežo inkubatorja in se brezplačno informirajo o storitvah inkubatorja in priložnostih za pridobitev nepovratnih sredstev EU.

SAŠA inkubator

StudioHtz

Z NOVIM ŠESTBARVNIM TISKALNIKOM NUDIMO DIREKTNI TISK NA:

- ceradne materiale
- mesh platno
- jumbo plakate, 45 m² na uro
- tkanine
- folije in ostali foto papir

Informacije:
STUDIO HTZ

- kopiranje
- grafična dejavnost
- elektronsko arhiviranje poslovno tehnične dokumentacije

tel.: 03 898 21 52 >
fax: 03 899 65 60 > 03 899 63 80 >
narocila.studiohtz@rlv.si

www.htz.si

Nagradna križanka

						AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	AVTOMOBIL, NAMENJEN TUDI BIVANJU	RAZKUHAND, ZGOŠČENO SADJE S SLADKORJEM	KDOR IGRA OBOO	DANSKI JEZIKOSLOVEC (RASMUS)		VOLNENI TRAK	SREDSTVO ZA PISANJE	ODPOSLANEC	FRANCOSKO LETOVIŠČE OB SREDOZEM. MORJU	GLAVNI ŠTEVNIK		
						RIMSKI BOG LJUBEZNI					MAJHEN, ZANIKRN PES							
						HRANA NA TRNKU					NEMŠKI SMUČAR BITNER ANGL. PIS. FLEMING							
						PRIPRAVA ZA TROSENJE												
						KULTURA					ITALJANSKA IGRALKA MIRANDA FERMENTI							
ZA POLTON ZNIŽANI D								HRVAŠKA IGRALKA ERŽIŠNIK ZARODEK				LJUDOŽERSTVO	SEVERNO-AMERIŠKI INDIJANEC					
	MODREC	NEGATIVEN ODNOS DO JUDOV	PREBIVALEC NORDIJSKE DRŽAVE	VELIKA KAČA	NEPOPUSTLJIVOST RIM. KONJENŠKI ODELEK			MAČEK (LJUBKOV.) LEPLJIV TRAK ZA NA KOŽO				4. IN 16. ČRKA	AL PACINO DROBEC LEŠA					
ŠEMA								DOBRODUŠEN, DOBROSRČEN ČLOVEK										
TELESNO ALI DUŠEVNO PRIZADETA OSEBA								RUSKI MILIJARER (ROMAN)										
BANKROT								BILJARDNA PALICA	GNUS	NAŠA PESNICA NOVY		EMIL BARONIK KRAVJA ANTILOPA	ROČNO ORODJE ZA RAHLANJE ZEMLJE					
PODOLŽNA SIPINA, KI LOČI ZALIV OD MORJA					IZPITJE NA DUŠEK LUKA V IZRAELU				IGOR OZIM VERGILJEV JUNAK		AMERIŠKI REŠISER BOGDANOVICH	TISOČINA KILOGRAMA SOSEDA IRAKA						
ZA POLTON ZNIŽANI TON E			SKRAJNEŽ ORGANIZEM Z LISTI IN CVETI							NOŽICA PRI ČIPU			LIDIJA OSTERC RUSKI VIKEND					
HRAST Z ZELO CELO HRA-PAVO KOŽO				DEL PTIČJE GLAVE RENATA TEBALDI					KOLIBICA	UČENJAK NIŽJI OBLASTNIK V FEVD. TURČUJI								
NAŠ KOŠARKAR MILIČ								POGOVOR					DRUŽINA GERMANSKIH BOGOV JUNIOR					
GOST, PRETLAČEN KOMPOT IZ JABOLK								RAZISKAVA MNENJ										
ODSTOTEK DOLOČENE OSNOVNE SESTAVINE								MLAD OVČJI SAMEC VODNO PLOVILO										
NEMŠKI SKLADATELJ (CASPAR)				AMERIŠKI REŠISER J. PAKULA	ANGLEŠKA DOLŽINSKA MERA, COLA				VODNI VRTINEC PREHOD DNEVA V NOČ			STRANSKI ZGORNJI DEL TRUPA						
CEVAST ORGAN, PO KATEREM TEČE KRI						DEL OKOSTJA AMERIŠKA IGRALKA NOVAK				AMERIŠKI JAZZIST (KING) COLE								
POLITIČNO ZATOČIŠČE					ENOTA ZA TEMPERATURO SALVADOR DALI													
NENASITNA ŽENSKA																		
PREDLOG ZA DOPOLNITEV USTAVE								KRADLJIVEC										

Nagradna križanka Golte

Napišite gesli iz križanke na dopisnici in jo do 15. decembra pošljite na naslov: Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.

Nagrade: tridnevna, dvodnevna in dnevna vozovnica za Golte.

Rešitev nagradne križanke PV Invest, objavljene v Rudarju 9/2008, je geslo: »PV Invest stara elektrarna«.

Nagrajenci Ivan Ošlak, Mislinja, Albina Videtič, Velenje, Betka Simič, Velenje.

Nagrajenci bodo praktične nagrade prejeli po pošti. Čestitamo!

AquaVallis

NANOČISTA VODA

www.aquavallis.si

SVETOVNA NOVOST!

100% ZAŠČITA

PRED VIRUSI, BAKTERIJAMI IN TEŽKIMI KOVINAMI

Poskrbite za svoje zdravje!

- Pijte čisto in neoporečno vodo neposredno iz vodovodnega omrežja.
- Brez prekuhavanja ob naravnih vodnih ujmah.

**Pijte AquaVallis
NANO ČISTO VODO!**

HTZ Velenje, I.P., d.o.o.,
Partizanska cesta 78, 3320 Velenje,
web: www.htz.si, e-mail: htz@rlv.si

MODRA ŠTEVILKA

080 81 89

